

N:o 1.

Ank. till Riksd. kansli den 23 januari 1893, kl. 2 e. m.

Memorial, med öfverlemnande af fullmäktiges i riksbanken till bankoutskottet afgifna berättelse.

Den af fullmäktige i riksbanken till bankoutskottet afgifna berättelse angående riksbankens tillstånd, rörelse och förvaltning får utskottet, jemlikt föreskrift i gällande instruktion, härmed till Riksdagen öfverlemnna; hvarjemte till vidare upplysning om riksbankens ställning bifogas följande uppgifter för den 14 dennes i fråga om bankens metalliska kassa och tillgång i andra valutor, å hvilka sedelutgifning får grundas, äfvensom öfver utelöpande sedlar och obegagnad sedelutgifningsrätt m. m.

Metallisk kassa:

	Guld:	Silfvermynt:	
Guld- och silfvermynt enligt 1873 års konvention	Kr. 12,773,445: —	Kr. 3,039,182: 35.	
Utländskt guldmynt	» 3,831,091: 24.	— — —	
Omyntadt guld	» 208,968: 90.	— — —	
	Summa Kr. 16,813,505: 14.	Kr. 3,039,182: 35.	Kr. 19,852,687: 49.
Tillgång i andra valutor, å hvilka sedelutgifning får grundas, bestående af fordringar i löpande räkning hos bankinrättningar eller handelshus å utrikes ort		» 10,471,551: 99.	
		Summa Kr. 30,324,239: 48.	
Sedelutgifningsrätt derutöfver enligt § 5 och § 6 i bankoreglementet		» 45,000,000: —	
		Summa Kr. 75,324,239: 48.	
Utelöpande sedlar		» 40,864,130: 56.	
Obegagnad sedelutgifningsrätt		» 34,460,108: 92.	
		Summa Kr. 75,324,239: 48.	

I sådana tillgångar, som enligt bankoreglementets bestämmelser må beräknas bland de valutor, hvilka få tjena till betäckning för riksbankens utelöpande sedlar, innehade riksbanken den 14 dennes följande belopp, nemligen:

Utländska statspapper för	Kr. 6,493,767: 28.
Inhemska obligationer, noterade å utländsk börs.....	» 12,768,404: 43.
Vexlar, betalbara inom landet	» 22,777,838: 24.
» » utom »	» 7,757,436: 52.
	<u>Summa Kr. 49,797,446: 47.</u>

Stockholm den 23 januari 1893.

På bankoutskottets vägnar:

G. S. ÅKERHJELM.

Berättelse till bankoutskottet angående riksbankens tillstånd, rörelse och förvaltning.

På grund af föreskriften i § 56 af gällande reglemente få fullmäktige härmed till bankoutskottet afgifva berättelse angående riksbankens tillstånd, rörelse och förvaltning under år 1892, dervid med undantag af en tabell, som utgör fortsättning af en af Riksdagens senast församlade revisorer lemnad uppgift i ämnet, sifferredogörelserna i allmänhet omfatta hela det sistförflutna året, men deremot, i fråga om de af fullmäktige vidtagna beslut och åtgärder, endast sådana upptagas, hvilka icke finnas omnämnda i den af bemälda revisorer under den 30 sistlidne november till Riksdagen afgifna berättelse angående riksbanken.

Om grundfond, reservfond och reserverade medel.

§ 1.

Riksbankens hufvudräkning för år 1891 utvisar, att bankens tillgångar och fordringar utöfver skulderna vid samma års slut utgjordes af:	
grundfond	Kr. 45,000,000: —
reservfond	» 5,000,000: —
reserverade medel	» 8,386,631: 35
eller tillsammans	<u>Kr. 58,386,631: 35.</u>

Då från nyssnämnda belopp reserverade medel eller	Kr. 8,386,631: 35
drages den del af riksbankens vinst för år 1891, som jemlikt Riksdagens beslut skall under innevarande år till statsverket öfverlemnas, nemligen	» 1,750,000: —
	<u>Säger Kr. 6,636,631: 35,</u>

	Transport	Kr.	6,636,631: 35
men deremot tillägges behållningen af riksbankens			
vinst för år 1892, uppgående till.....	»	2,801,446: 57,	
framgår följaktligen häraf, att de reserverade medlen			
i 1892 års bokslut ingå med ett sammanlagdt			
belopp af	Kr.	9,438,077: 92.	

Om förändringarna i tillgången af obligationer.

§ 2.

De förändringar, som under 1892 inträffat i afseende å riksbankens tillgång i obligationer och statspapper, inhemtas af följande redogörelse: Riksbanken innehade:

<i>Svenska obligationer:</i>	Vid 1892 års början	Vid 1892 års slut
Riksgäldskontorets 4 % obligationer af 1878 å £ sterling och francs.....	Kr. 636,008: —	Kr. — — —
D:o 3 $\frac{1}{2}$ % d:o af 1886 å riksmark och kronor	» 927,200: —	» 2,241,511: 12
D:o 3,6 % d:o af 1887 å kronor...	» 1,315,000: —	» 1,315,000: —
D:o 3 $\frac{1}{2}$ % d:o af 1890 å £ sterling, francs, riksmark och kronor ..	» 1,712,111: 12	» 1,644,977: 78
Allmänna hypoteksbankens 4 $\frac{1}{2}$ % obligationer af 1880 å kronor...	» 1,426,264: 28	» 1,420,997: 12
D:o 4 $\frac{1}{2}$ % d:o af 1883 å d:o.....	» 1,575,000: —	» 1,575,000: —
D:o 3 $\frac{1}{2}$ % d:o af 1886 å riksmark och kronor	» 1,217,652: 57	» 1,213,638: 21
D:o 3 $\frac{1}{2}$ % d:o af 1889 å kronor	» 1,817,825: —	» 1,808,125: —
Hypotekskassans för Sveriges städer 4 $\frac{1}{2}$ % obligationer af år 1882	» 813,682: 50	» 798,330: —
D:o 3 $\frac{1}{2}$ % d:o af år 1888.....	» 180,120: —	» 180,120: —
Vermlands hypoteksförenings 4 % obligationer å kronor	» 18,450: —	» 14,850: —
Transport	Kr. 11,639,313: 47	Kr. 12,212,549: 23

	Vid 1892 års början	Vid 1892 års slut
Transport	Kr. 11,639,313: 47	Kr. 12,212,549: 23
Elfsborgs samt Göteborgs och Bohusläns d:o d:o d:o å mark hamb. b:co	» 6,000: —	» 6,000: —
Jernkontorets 4 % d:o af 1886 ..	» 411,600: —	» 399,840: —
Stockholms inteckningsgarantiaktiebolags 3 ¹ / ₂ % d:o af år 1889 å kronor.....	» 563,560: —	» 563,560: —
Skaraborgs läns brandstodsbolags 4 ¹ / ₂ % obligationer.....	» 25,000: —	» — — —
D:o d:o 4 % d:o	» 12,000: —	» — — —
Summa	Kr. 12,657,473: 47	Kr. 13,181,949: 23.

Utländska statspapper:

Preussiska 4 % statsobligationer af 1876 i riksmark, inköpta för	Kr. 3,626,713: 05	Kr. 3,626,713: 05
Hamburger Staats 3 ¹ / ₂ % Rente af 1881 å riksmark, inköpta för	» 961,995: —	» 961,995: —
Tyska statens 3 ¹ / ₂ % obligationer af 1887, inköpta för	» 262,845: —	» 262,845: —
Danska statens d:o d:o d:o	» 695,760: —	» 695,760: —
Italienska statsgaranterade 3 % jernvägsobligationer af år 1889, inköpta för	» 829,776: —	» 829,776: —
Franska 3 % rentes af 1891, inköpta för	» — — —	» 116,678: 23
Summa	Kr. 6,377,089: 05	Kr. 6,493,767: 28.

Sammanlagda beloppet af riksbankens tillgångar i obligationer och statspapper motsvarade sålunda vid 1892 års slut ett bokfördt belopp af Kr. 19,675,716: 51 och vid årets början » 19,034,562: 52, hvadan detsamma följaktligen under året ökats med Kr. 641,153: 99.

På sätt af ofvanstående redogörelse framgår, har återstoden af riksbankens tillgång i riksgäldskontorets 4 % obligationer af 1878 å ett nominelt belopp af 36,910 £ st. blifvit under sistlidet år slutsåld; och

betingade desamma ett pris af omkring 103 %. — Derjemte äro, sedan fullmäktige på senare tid lemnat brandstodsbolagen erforderliga förstärkningar i form af lån, samtliga de obligationer, som riksbanken af dylika bolag inköpt, numera infriade.

Hvad beträffar ökningen i obligationstillgången, har densamma för- anledts genom inköp af svenska statens 3 1/2 % obligationer till ett bok- fördt värde af 1,316,000 kronor, hvarjemte behållningen i utländska statspapper, såsom ofvan nämnts, vunnit tillökning med något mer än 116,000 kronor, till hvilket belopp de 5,290 rentes eller nominelt francs 176,333: 33 blifvit bokförda, som riksbanken erhållit till följd af sin teckning af 3 millioner francs i senaste franska statslån.

Efter de olika myntslag, uti hvilka ifrågavarande obligationer äro förskrifna, egde riksbanken vid utgången af sistlidet år sådana:

i uteslutande svenskt mynt för	Kr.	8,075,822: 12
» £ sterling, francs, riksmark och kronor	»	1,644,977: 78
» riksmark och kronor	»	3,455,149: 33
» francs	»	116,678: 23
» riksmark	»	4,851,553: 05
» mark hamb. b:co	»	6,000: —
» danska kronor	»	695,760: —
» italienska lire	»	829,776: —

Summa Kr. 19,675,716: 51.

§ 3.

Riksbankens utländska vaxelrörelse har under år 1892 haft följande omfattning:

	Kronor.		£ Sterling.		Riksmark.		Francs.		Floriner.		Bokförings- värde i kronor.
Behållning vid årets början	2,054,559	81	633,411	10 6	3,564,381	66	5,575,421	03	79,105	01	20,752,823 74
Ökning under året ..	58,723,402	31	1,532,009	9 1	28,799,485	20	6,381,068	96	1,097,099	21	118,078,208 12
Säger	60,777,962	12	2,165,420	19 7	32,363,866	86	11,956,489	99	1,176,204	22	138,831,031 86
Minskning under året ..	61,644,014	81	1,435,481	1 3	29,505,328	14	9,502,285	83	322,769	37	120,954,498 53
Skuld den 31 decem- ber 1892	866,052	69	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Behållning samma dag	—	—	729,939	18 4	2,858,538	72	2,454,204	16	853,434	85	17,876,533 33

Till omfattningen af rörelsen mellan rikbanken å ena samt nationalbanken i Köpenhamn och Norges bank å den andra sidan få fullmäktige här nedan lemna redogörelse för sistlidet år:

Nationalbanken.

Debet:

Trasseringar	Kr. 14,733,658: 66	
Remisser	» 834,251: 69	
D:o af silfvermynt »	563,000: —	
Inbetalningar	» 1,700,000: —	Kr. 17,830,910: 35
Saldo vid årets slut till nationalbankens favör	» 1,994,413: 77	Kr. 19,825,324: 12

Kredit:

Saldo vid årets början till nationalbankens favör	Kr. 194,342: 15	
Riksbankens trasseringar	Kr. 17,105,483: 17	
Inbetalningar	» 1,900,000: —	
Remiss af silfvermynt	» 625,498: 80	Kr. 19,630,981: 97
		Kr. 19,825,324: 12

Norges bank.

Debet:

Trasseringar	Kr. 13,168,123: 17	
Remisser	» 295,127: 50	
D:o af sedlar	» 7,324,450: —	
Inbetalningar	» 500,000: —	Kr. 21,287,700: 67
Saldo vid årets början till Riksbankens favör	» 33,121: 83	Kr. 21,320,822: 50

Kredit:

Riksbankens trasseringar	Kr. 20,829,630: 27
Saldo vid årets slut till riksbankens favör	» 491,192: 23
	<u>Kr. 21,320,822: 50</u>

Genom riksbankens såväl hufvudkontor som dess afdelningskontor äro under 1892 remitterade uti norska och danska sedlar:

till Norges bank	Kr. 7,324,450: —
» Christiania Bank og Kreditkasse »	3,422,600: —
» Privatbanken i Köpenhamn	» 5,361,050: —
	<u>Kr. 16,108,100: —</u>

Härtill kommer, att till Christiania Bank og Kreditkasse remitterats i norskt silfvermynt Kr. 227,000: —, hvaremot samma bank till riksbanken remitterat Kr. 385,000: — i svenska sedlar.

§ 4.

Uppgifter om inkomster och utgifter i och för utrikes vaxelhandeln under år 1891 finnas meddelade i § 10 i den utaf Riksdagens senast församlade revisorer afgifna berättelse angående riksbanken, men för sistlidet år kunna fullständiga sådana ännu ej lemnas, vid det förhållande att kontokuranter från riksbankens utländska affärshus äfvensom åtskilliga kurtageräkningar dels ej inkommit, dels icke hunnit undergå granskning.

Det belopp, hvarmed vinsten å utrikes vaxelrörelsen kommer att i 1892 års bokslut ingå och som är beräknadt efter förhållandena under förra hälften af samma år och senare hälften af år 1891, uppgår till 296,320 kronor 83 öre; och är anledningen till berörda vinsts mindre betydliga belopp i förhållande till de närmast föregående årens hufvudsakligast att finna i det under ifrågavarande tid ovanligt låga diskontot i utlandet, i följd hvaraf dels kursskillnaden mellan 3 månaders och korta vaxlar varit ytterst ringa och dels äfven den riksbanken krediterade ränta å dess i utlandet stående, i sig sjelf föga betydande behållningar varit ovanligt låg.

§ 5.

Indragning från utlandet för riksbankens räkning af guld i plants har ej heller under år 1892 ifrågakommit.

§ 6.

På derom gjorda framställningar hafva fullmäktige funnit skäl medgifva, att afdelningskontoren i Jönköping och Karlstad må under de vilkor och närmare bestämmelser, vaxeldeputeraden egde föreskrifva, för riksbankens räkning köpa vaxlar å utrikes ort, hvad det förra kontoret beträffar dock med inskränkning till sådana, som vore dragna af vissa trassenter och, hvad angår det senare, endast i fråga om vaxlar, utställda å Norge.

Om metallisk kassa och sedelutgifning.

§ 7.

Riksbankens metalliska kassa, beräknad efter de i §§ 5 och 6 af gällande bankoreglemente bestämda grunder, har under år 1892

ökats med	Kr. 3,430,293: 11
minskats med	» 2,933,609: 50
alltså ökats med	Kr. 496,683: 61.

Metalliska kassan utgjorde nemligen:

den 31 december 1892	Kr. 19,660,209: 66
den 31 december 1891	» 19,163,526: 05
Skilnad ökning	Kr. 496,683: 61.

§ 8.

Riksbankens behållning i *guldmynt*, pregladt enligt 1873 års myntordning, utgjorde vid 1892 års början:

i tjugukronestycken	Kr. 12,475,380: —
» tiokronestycken	» 569,610: —
» femkronestycken	» 46,130: —
	Kr. 13,091,120: —

Vid samma års slut uppgick ifrågavarande behållning till	» 12,779,385: —
hvidan densamma under året minskats med	Kr. 311,735: —.

Af ofvannämnda behållning Kr. 12,779,385: —
förvarades:

vid hufvudkontoret:

tjugukronestycken för	Kr. 7,545,640: —	
tiokronestycken för	» 457,760: —	
femkronestycken för	» 13,280: —	Kr. 8,016,680: —

vid afdelningskontoren:

i Göteborg:

tjugukronestycken för	Kr. 922,000: —	
tiokronestycken för	» 4,120: —	
femkronestycken för	» 5: —	Kr. 926,125: —

i Malmö:

tjugukronestycken för	Kr. 3,723,400: —	
tiokronestycken för	» 35,350: —	
femkronestycken för	» 39,315: —	Kr. 3,798,065: —

i Falun:

tiokronestycken för	Kr. 30: —
---------------------------	-----------

i Hernösand:

tjugukronestycken för	Kr. 920: —	
tiokronestycken för	» 670: —	
femkronestycken för	» 900: —	Kr. 2,490: —

i Jönköping:

tjugukronestycken för	Kr. 4,500: —	
tiokronestycken för	» 450: —	
femkronestycken för	» 805: —	Kr. 5,755: —

Transport Kr. 12,749,145: —

Transport Kr. 12,749,145: —

i Kalmar:

tjugukronestycken för	Kr.	920: —		
tiokronestycken för	»	2,000: —		
femkronestycken för	»	60: —	Kr.	2,980: —

i Karlstad:

tiokronestycken för	Kr.	660: —		
femkronestycken för	»	20: —	Kr.	680: —

i Luleå:

tjugukronestycken för	Kr.	1,000: —		
tiokronestycken för	»	1,400: —		
femkronestycken för	»	1,800: —	Kr.	4,200: —

i Vexjö:

tjugukronestycken för	Kr.	11,400: —		
tiokronestycken för	»	1,020: —	Kr.	12,420: —

i Visby:

tjugukronestycken för	Kr.	2,020: —		
tiokronestycken för	»	5,600: —		
femkronestycken för	»	1,110: —	Kr.	8,730: —

i Östersund:

tjugukronestycken för	Kr.	200: —		
tiokronestycken för	»	1,030: —	Kr.	1,230: —
				eller tillsammans Kr. 12,779,385: —

Förrådet af i riksbankens kassor förvarade *karoliner* var
 vid 1892 års ingång 1,853 st.,
 och som tillgången i sådant mynt under samma år ökats med 45 »
 utgjorde behållningen vid 1892 års slut 1,898 st.,
 motsvarande, efter oförändradt bokföringspris af 7 kr.
 20 öre för karolin, i värde Kr. 13,665: 60.

Af dessa mynt innelågo:

vid hufvudkontoret 1,884 st.,
 » afdelningskontoret i Malmö 12 »
 » » i Karlstad 2 »
 Summa 1,898 st.

Svenska dukater funnos vid 1892 års början till ett sam-
 manlagdt antal af 492 st.
 Under året hafva invexlats 75 » ,
 så att förrådet af ifrågavarande slags mynt vid samma års slut
 uppgick till 567 st.,
 bokförda efter kronor 8: 40 per stycket till summa Kr. 4,762: 80.

Af dukaterna förvarades:

vid hufvudkontoret 563 st.
 » afdelningskontoret i Malmö 3 »
 » » i Karlstad 1 »
 Summa 567 st.

Den 1 januari 1892 förvarades i riksbankens kassor *utländskt guld-
 mynt* till ett sammanlagdt bokföringsvärde af Kr. 3,737,237: 09,
 hvilken summa den 31 december förenämnda år ökats
 till » 3,832,517: 26.

Häraf förvarades:

vid hufvudkontoret:

engelska sovereigns för Kr. 1,092,594: 41
 franska tjugufrancs för » 822,169: 31
 tyska tjuguriksmark för » 637,974: 75
 finska tjugumark för » 86,172: 15
 amerikanska dollars » 18,675: 75 Kr. 2,657,586: 37
 Transport Kr. 2,657,586: 37

Transport Kr. 2,657,586: 37

vid afdelningskontoret i Göteborg:

engelska sovereigns för	Kr.	905,500: —	
francs.....	»	1,948: 49	Kr. 907,448: 49

vid afdelningskontoret i Malmö:

sovereigns för	Kr.	162,247: 49	
riksmark för	»	30,335: 40	
francs för	»	1,926: 92	
finska mark för	»	107: 85	
dollars för	»	4,125: 50	Kr. 198,743: 16

vid afdelningskontoret i Falun:

1 sovereign	Kr.		18: 11
-------------------	-----	--	--------

vid afdelningskontoret i Hernösand:

sovereigns för	Kr.	162: 11	
dollars för.....	»	74: —	Kr. 236: 11

vid afdelningskontoret i Jönköping:

sovereigns för	Kr.	7,081: 01	
francs för	»	427: 80	
riksmark för	»	1,463: 55	
dollars för	»	962: —	Kr. 9,934: 36

vid afdelningskontoret i Kalmar:

sovereigns för	Kr.	29,881: 50	
francs för	»	143: 80	
riksmark för	»	5,499: 40	
dollars för	»	6,567: 50	Kr. 42,092: 20

Transport Kr. 3,816,058: 80

			Transport Kr. 3,816,058: 80
<i>vid afdelningskontoret i Karlstad:</i>			
sovereigns för	Kr.	6,992: 90	
riksmark för	»	150: 71	
dollars för	»	2,684: 53	Kr. 9,828: 14

vid afdelningskontoret i Luleå:

francs för	Kr.	2,135: 43	
riksmark för	»	851: 52	
dollars för.....	»	1,147: —	Kr. 4,133: 95

vid afdelningskontoret i Vexjö:

tjugufrancsstycken för	Kr.	100: 66	
tjugumarksstycken för	»	53: 22	
tiomarksstycken för.....	»	26: 61	Kr. 180: 49

vid afdelningskontoret i Visby:

francs för	Kr.	237: 27	
riksmark för	»	1,357: 11	
dollars för	»	721: 50	Kr. 2,315: 88
			<u>Summa Kr. 3,832,517: 26.</u>

Bokföringsvärdet för det utländska guldmyntet utgör för närvarande:

för soveraignen	Kr.	18: 11
» tjugufrancsstycket	»	14: 38
» tiofrancsstycket	»	7: 19
» tjuguriksmarksstycket	»	17: 74
» tioriksmarksstycket	»	8: 87
» amerikanska femdollarsstycket	»	18: 50
» finska tjugumarksstycket	»	14: 38
» » tiomarksstycket	»	7: 19
» holländska dukaten	»	8: 40

Af guld i omyntad form egde riksbanken i plantsguld ett bokfördt belopp af	Kr. 134,310: 07,
hvilket under året ökats med.....	» 55,980: 04,
så att behållningen häraf vid årets slut utgjorde 35 stycken guldplantsar, värderade till.....	Kr. 190,290: 11.

Myntadt utländskt guldmynt, inköpt efter vigt, hvilket jemte karoliner och dukater räknas till guld i omyntad form, utgjordes vid 1892 års början likasom vid dess slut af 77 st. engelska sovereigns, vägande 612,56 gram och bokförda efter 2,260 kronor per kilogram till

Kr. 1,384: 39.

Om härtill lägges värdet af innehafvande svenska dukater och karoliner.....

» 18,428: 40

samt värdet af det vid årets slut inneliggande plantsguld

» 190,290: 11,

befinnes alltså vid 1893 års ingång riksbankens tillgång af guld i omyntad form uppgå till

Kr. 210,102: 90.

Förändringarna af tillgångarna i guld, konventionsskiljemynt och fordringar å utrikes ort i löpande räkning på det hela, men hvar för sig afskilda, utvisa, att under år 1892:

tillgången i guld:

minskats med	Kr. 1,512,692: 60
ökats med	» 1,353,171: 81,
alltså minskats med	Kr. 159,520: 79

tillgången i konventionsskiljemynt:

ökats med.....	Kr. 2,077,121: 30
minskats med	» 1,420,916: 90,
alltså ökats med	Kr. 656,204: 40

samt tillgången af fordringar i löpande räkning:

ökats med	Kr. 17,428,693: 20
minskats med	» 14,291,384: 44,
alltså ökats med	» 3,137,308: 76.

Då från förenämnda ökning af tillgångarna i silfver	Kr. 656,204: 40,
af fordringar i löpande räkning	» 3,137,308: 76
	Kr. 3,793,513: 16
drages minskningen af tillgången i guld	» 159,520: 79,
angifver följaktligen skillnaden	Kr. 3,633,992: 37

det belopp, hvarmed förestående tillgångar under året ökats.

Riksbankens förråd af oremitterade vaxlar, ej inbegripet i ofvanberörda tillgångar, utgjorde:

den 31 december 1891	Kr. 15,602,576: 61
den 31 december 1892	» 9,652,639: 25.

§ 9.

Riksbankens förråd af silfvermynt, pregladt före tillämpningen af 1873 års myntlag, har under år 1892 genom invexling ökats med 20,132 kronor 58 öre eller till kronor 29,270: 92.

Med afseende å detta jemförelsevis obetydliga belopp har under året fråga om försäljning till myntverket af dylikt mynt i och för nedsmältning och ommyntning ej förekommit.

§ 10.

De af revisorerne i deras berättelse §§ 5 och 7 omförmälda bestämmelser i afseende å in- och utvexling af utländskt guldmynt afvensom i fråga om inlösen af dukater och karoliner samt pris å sådana äro fortfarande oförändrade.

§ 11.

Till fortsättning af den i revisorernes berättelse sid. 24 och 25 för förra hälften af 1892 meddelade redogörelse angående riksbankens kassa och fordringar i löpande räkning å utrikes ort äfvensom öfver utelöpande sedlar och obegagnad sedelutgifningsrätt samt tillgång i sådana valutor, å hvilka enligt § 5 i bankoreglementet sedelutgifning får grundas, lemnas å nästa sida dylika uppgifter för senare hälften af samma år:

Rapportens datum 1892		Guld		Silfvermynt enligt lagen om rikets mynt af den 30 maj 1873		Metallisk kassa		Fordringar i löpande räkning hos bankinrättningar eller handelshus å utrikes ort		Metallisk kassa, guld å utrikes ort eller under transport samt behållningar å utrikes ort sammanlagda		Sedelutgifts-rätt utöfver metalliska kassan, guld å utrikes ort eller under transport samt behållningarna å utrikes ort		Summa sedelutgifts-rätt	
Juli	9	16,883,910	67	3,349,803	65	20,233,714	32	6,095,087	69	26,328,802	01	45,000,000	—	71,328,802	01
»	16	16,879,621	98	3,327,975	45	20,207,597	43	5,954,907	03	26,162,504	46	45,000,000	—	71,162,504	46
»	23	16,893,647	—	3,349,030	60	20,242,677	60	5,993,871	20	26,236,548	80	45,000,000	—	71,236,548	80
»	30	16,885,357	09	3,317,252	85	20,202,609	94	5,918,490	28	26,121,100	22	45,000,000	—	71,121,100	22
Augusti	6	16,878,060	79	3,251,633	60	20,129,694	39	5,976,911	67	26,106,606	06	45,000,000	—	71,106,606	06
»	13	16,892,270	26	3,292,894	80	20,185,165	06	5,650,459	02	25,835,624	08	45,000,000	—	70,835,624	08
»	20	16,893,680	83	3,282,848	60	20,176,529	43	6,283,067	83	26,459,597	26	45,000,000	—	71,459,597	26
»	31	16,897,207	76	3,370,723	85	20,267,931	61	6,725,982	57	26,993,914	18	45,000,000	—	71,993,914	18
September	10	16,885,444	99	3,250,860	75	20,136,305	74	6,187,920	20	26,324,225	94	45,000,000	—	71,324,225	94
»	17	16,890,368	38	3,223,465	55	20,113,833	93	6,181,247	29	26,295,081	22	45,000,000	—	71,295,081	22
»	30	16,883,022	79	3,298,004	70	20,181,027	49	7,634,920	74	27,815,948	23	45,000,000	—	72,815,948	23
Oktober	8	16,867,146	42	3,037,335	10	19,904,481	52	7,001,348	13	26,905,829	65	45,000,000	—	71,905,829	65
»	15	16,863,871	92	3,024,873	05	19,888,744	97	7,824,063	82	27,712,808	79	45,000,000	—	72,712,808	79
»	22	16,865,329	21	2,998,716	90	19,864,046	11	7,736,533	25	27,600,579	36	45,000,000	—	72,600,579	36
»	31	16,869,654	72	2,998,367	75	19,868,022	47	5,880,573	26	25,748,595	73	45,000,000	—	70,748,595	73
November	12	16,857,283	76	3,234,108	10	20,091,391	86	7,272,013	64	27,363,405	50	45,000,000	—	72,363,405	50
»	19	16,855,669	27	2,921,716	20	19,777,385	47	5,809,927	95	25,587,313	42	45,000,000	—	70,587,313	42
»	30	16,860,249	13	2,956,163	55	19,816,412	68	6,194,831	43	26,011,244	11	45,000,000	—	71,011,244	11
December	10	16,842,753	68	2,892,882	55	19,735,636	23	4,729,059	95	24,464,696	18	45,000,000	—	69,464,696	18
»	17	17,126,430	78	2,852,877	35	19,979,308	13	4,864,823	74	24,844,131	87	45,000,000	—	69,844,131	87
»	24	17,101,723	89	2,695,842	05	19,797,565	94	5,871,468	64	25,669,034	58	45,000,000	—	70,669,034	58
»	31	16,822,005	16	2,838,204	50	19,660,209	66	8,223,894	08	27,884,103	74	45,000,000	—	72,884,103	74

Utelöpande sedlar		Obegagnad sedelutgifnings- rätt		T i l l g å n g i									
				Utländska statspapper			Statens och All- männa hypo- teksbankens obligationer, äfvensom andra inhemska obli- gationer, note- rade å utländsk börs			Vexlar, betal- bara inom landet		Vexlar, betal- bara utom landet	
38,287,887	62	33,040,914	39	6,377,089	05	12,435,176	09	23,725,115	46	6,855,183	45	49,392,564	05
38,283,426	30	32,879,078	16	6,377,089	05	12,811,176	09	23,391,183	26	6,596,888	76	49,176,337	16
38,422,647	10	32,813,901	70	6,377,089	05	12,811,176	09	23,272,943	25	6,619,914	01	49,081,122	40
40,800,017	86	30,321,082	36	6,377,089	05	12,811,176	09	23,452,969	57	7,051,878	34	49,693,113	05
38,265,026	66	32,841,579	40	6,490,358	41	12,811,176	09	22,871,647	67	7,230,390	42	49,403,572	59
38,548,626	07	32,286,998	01	6,490,358	41	12,811,176	09	23,107,284	59	7,648,831	29	50,057,650	38
36,831,839	45	34,627,757	81	6,490,358	41	12,811,176	09	22,788,757	40	7,194,621	19	49,284,913	09
41,733,826	18	30,260,088	—	6,493,767	28	12,811,176	09	23,104,365	87	7,376,764	22	49,786,073	46
39,865,162	05	31,459,063	89	6,493,767	28	12,811,176	09	22,425,443	05	7,095,055	41	48,825,441	83
38,995,314	34	32,299,766	88	6,493,767	28	12,811,176	09	22,181,488	68	7,284,719	71	48,771,151	76
42,460,608	24	30,355,339	99	6,493,767	28	12,811,176	09	22,202,634	10	6,302,788	64	47,810,366	11
39,679,827	93	32,226,001	72	6,493,767	28	12,811,176	09	21,594,095	86	7,998,659	85	48,897,699	08
39,677,575	64	33,035,233	15	6,493,767	28	12,795,823	59	21,610,105	43	8,249,959	01	49,149,655	31
38,676,647	87	33,923,931	49	6,493,767	28	12,786,123	59	21,278,891	41	8,019,908	61	48,578,690	89
41,243,912	87	29,504,682	86	6,493,767	28	12,786,123	59	21,637,903	67	8,657,026	93	49,574,821	47
39,518,462	78	32,844,942	72	6,493,767	28	12,782,109	23	21,984,511	76	8,392,184	83	49,652,573	10
37,165,570	42	33,421,743	—	6,493,767	28	12,782,109	23	21,944,968	77	8,545,631	35	49,766,476	63
42,120,784	18	28,890,459	93	6,493,767	28	12,782,109	23	22,281,725	75	8,591,495	73	50,149,097	99
39,710,265	60	29,754,430	58	6,493,767	28	12,782,109	23	22,507,530	51	8,227,190	07	50,010,597	09
40,079,927	08	29,764,204	79	6,493,767	28	12,782,109	23	23,333,758	86	9,139,592	78	51,749,228	15
40,997,411	99	29,671,622	59	6,493,767	28	12,782,109	23	23,258,316	58	9,258,761	51	51,792,954	60
44,017,612	81	28,866,490	93	6,493,767	28	12,782,109	23	23,063,463	71	9,652,639	25	51,991,979	47

§ 12.

Förutom de i § 9 af bankoreglementet föreskrifna uppgifter angående riksbanken hafva under det förflutna året, jemlikt fullmäktiges beslut af 1890, fortfarande blifvit för hvarje vecka i Post- och Inrikes tidningar meddelad redogörelse för det väsentligaste af riksbankens ställning i hvad afser kassa och sedelutgifning.

Om skiljemynt.

Riksbankens tillgång i konventionssilfverskiljemynt uppgick vid 1892 års början till Kr. 2,182,000: 10.

Genom levereringar till Danmark och Norge för utbyte mot annan valuta af respektive kronor 563,000 och kronor 227,000 i danskt och norskt mynt har under året omförmälda belopp minskats med » 790,000: —

Säger Kr. 1,392,000: 10,

hwaremot i öfrigt invexlingen på det hela öfverstigit utvexlingen med » 1,446,204: 40,

så att förrådet af ifrågavarande slags mynt den 31 december 1892 utgjorde » 2,838,204: 50.

Af denna behållning, hvaruti ingick danskt och norskt mynt för kronor 284,946: 50, förvarades:

vid hufvudkontoret	Kr. 2,114,186: 60
» afdelningskontoret i Göteborg ...	» 180,644: 75
» » i Malmö	» 288,820: —
» » i Falun	» 9,235: 80
» » i Hernösand	» 14,216: 35
» » i Jönköping	» 32,941: 60
» » i Kalmar	» 34,216: 85
» » i Karlstad	» 47,584: 50
» » i Luleå	» 23,887: 75
» » i Vexjö	» 29,629: 55
» » i Visby	» 21,836: 45
» » i Östersund ..	» 41,004: 30

Summa Kr. 2,838,204: 50.

§ 13.

Kostnaderna för de i nästföregående paragraf omförmälda förändringarna till vederbörande invexlingsorter af danskt och norskt konventionsmynt hafva utgjort för det förra kronor 2,410: 84 och för det senare kronor 1,499: 73 eller tillsammans kronor 3,910: 57, och komma fullmäktige att hos Kongl. Maj:t göra framställning om ersättning af statsverkets medel för berörda kostnader.

§ 14.

Af *bronsmynt*, pregladt i enlighet med 1873 års myntordning, innehade riksbankens hufvudkontor, oberäknadt hvad som förvarades i de särskilda s. k. förrättningskassorna, den 31 december 1891 ett belopp, motsvarande

.....	Kr. 17,500: —
Under år 1892 hafva från myntverket levererats.....	» 6,500: —
samt invexlats	» 15,000: —

Säger	Kr. 39,000: —
-------	---------------

hvaremot utvexlats.....	» 15,000: —
så att behållningen vid årets slut utgjorde.....	Kr. 24,000: —

När härtill lägges den vid afdelningskontoren och i hufvudkontorets förrättningskassor befintliga tillgången i dylikt mynt, äfvensom kopparmynt, i värde upptaget till

»	23,629: 93,
---	-------------

befinnes sålunda riksbankens förråd af koppar- och bronsmynt vid 1892 års slut uppgå till sammanlagdt	» 47,629: 93.
---	---------------

Någon försäljning från riksbanken till myntverket af äldre kopparmynt har ej under år 1892 ifrågakommit.

Om riksbankens sedlar.

§ 15.

Öfver antalet och beloppet af de under år 1892 förfärdigade nya och inkomna förslitna sedlar af hvarje särskild valör meddelas följande uppgift:

	Förfärdigade nya sedlar.			Inkomna förslitna sedlar.		
	Antal.	Kronor.	öre	Antal.	Kronor.	öre
<i>Kronmyntsedlar</i>						
af valören 1,000 kronor	4,900	4,900,000	—	5,831	5,831,000	—
» » 100 »	67,700	6,770,000	—	61,687	6,168,700	—
» » 50 »	30,600	1,530,000	—	32,056	1,602,800	—
» » 10 »	1,086,200	10,862,000	—	928,369	9,283,690	—
» » 5 »	3,391,500	16,957,500	—	2,852,322	14,261,610	—
» » 1 krona	—	—	—	1,765	1,765	—
Summa	4,580,900	41,019,500	—	3,882,030	37,149,565	—
<i>Riksmynstsedlar</i>						
af valören 100 r:dr	—	—	—	12	1,200	—
» » 50 »	—	—	—	1	50	—
» » 10 »	—	—	—	50	500	—
» » 5 »	—	—	—	88	440	—
» » 1 »	—	—	—	381	381	—
Summa	—	—	—	532	2,571	—
<i>Bankosedlar</i>						
af valören 100 r:dr b:ko	—	—	—	1	150	—
» » 33 $\frac{1}{3}$ » »	—	—	—	2	100	—
» » 16 $\frac{2}{3}$ » »	—	—	—	2	50	—
» » 10 » »	—	—	—	8	120	—
» » 6 $\frac{2}{3}$ » »	—	—	—	13	130	—
» » 2 » »	—	—	—	84	252	—
» » 32 sk. »	—	—	—	126	126	—
» » 16, 12, 8 » »	—	—	—	68	28 86	—
» » 14, 10 » »	—	—	—	3	1 06	—
Summa	—	—	—	325	957 92	—

§ 16.

Riksbankens inom linien förda skuld för utelöpande transportsedlar samt sedlar å 3 och 2 rdr banko på ofärgadt papper beräknades vid 1892 års början utgöra Kr. 339,052: 40.

Under året äro inlösta: en sedel å dubbla blad för..... Kr. 7: 50
 samt en sedel å 3 rdr banko eller specie på enkelt blad för..... » 4: 50 » 12: —

hvarigenom berörda skuld vid årets slut minskats till Kr. 339,040: 40.

Till följd af tryckeriföreståndaren J. Bagges i början af sistlidne juli månad inträffade död har utsläppandet i rörelsen af nya slags 1000-kronesedlar ej, såsom afsedt varit, kunnat under år 1892 ega rum. Emellertid äro numera samtliga graveringsarbeten till dessa sedlar fullbordade och papper tillverkad samt proftryck verkställt, så att inom kort riksbankens nuvarande sedlar å nämnda valör torde kunna indragas och utbytas mot sådana af den nya modellen.

§ 17.

I § 14 af sin senaste berättelse angående riksbanken hafva Riksdagens revisorer omförmålt de kostnader, riksbanken fått vidkännas i anledning af efterapning af dess tusenkronesedlar och de åtgärder, som vidtagits för de brottsliges upptäckande och befordrande till straff.

Till hvad i sådant hänseende uppgifvits kommer ett belopp af 1,200 kronor, som fullmäktige under den 22 sistlidne december funnit skäl anvisa till länsmannen L. Stjernström såsom belöning för hans verksamma biträde uti berörda sak; och befinnas efter tillägg häraf samtliga ifrågasvarande kostnader hafva uppgått till 25,963 kronor 4 öre.

Om folioräknings-, kassa- och postvexelrörelsen.

§ 18.

För folioräkningsrörelsen vid hufvudkontoret och dess afdelning å Norrmalm meddelas följande redogörelse för sistlidet år:

Saldo för år 1891.....	Kr.	14,662,293: 92
Insättningar under år 1892.....	»	<u>318,781,356: 05</u>
	Säger	Kr. 333,443,649: 97
Uttag under år 1892.....	»	<u>320,017,732: 87</u>
Saldo den 31 december 1892	Kr.	13,425,917: 10.

När härtill läggas de samma dag vid afdelningskontoren å folioräkning inestående belopp, nemligen:

vid kontoret i Göteborg	Kr.	597,664: 91	
» » » Malmö	»	1,166,066: 87	
» » » Falun	»	— — —	
» » » Hernösand	»	230,433: 30	
» » » Jönköping	»	81,094: 07	
» » » Kalmar	»	95,120: 16	
» » » Karlstad	»	57,961: 08	
» » » Luleå	»	332,946: 13	
» » » Visby	»	24,538: 42	
» » » Vexjö	»	45,951: 56	
» » » Östersund	»	<u>29,365: 30</u>	» 2,661,141: 80
	Säger	Kr. 16,087,058: 90,	

men frändragas bland redovisningen för ifrågasvarande rörelse upptagna, afdelningskontoren samt Tumba bruk tillhörande medel Kr. 2,610,437: 43 äfvensom åtskilliga andra inestående medel

»	3,959: 54	»	<u>2,614,396: 97,</u>
---	-----------	---	-----------------------

återfinnes det i tryckta uppgiften för den 31 december 1892 såsom riksbankens skuld å folioräkningar upptagna belopp

	Kr.	13,472,661: 93
--	-----	----------------

§ 19.

På grund af hvad riksbanken i sådant hänseende åtagit sig, hafva vid riksbankens hufvudkontor under år 1892 för nedannämnda embetsmyndigheters räkning emottagits och derifrån aflåtits försändelser till följande antal och belopp, nemligen:

	Försändelser från landsorten.		Försändelser till landsorten.		Summa.				
	Antal	Kronor	Antal	Kronor	Antal	Kronor			
För statskontorets räkning	299	10,105,641	51	87	7,867,013	31 386	17,972,654	82	
» generaltullstyrelsens räkning	1,268	23,529,017	38	257	388,152	05 1,525	23,917,169	43	
» arméförvaltningens räkning	209	95,260	71	—	—	—	209	95,260	71
» marinförvaltningens räkning	—	—	—	25	3,558,412	64	25	3,558,412	64
» myntverkets räkning	26	99,950	—	—	—	—	26	99,950	—
Summa	1,802	33,829,869	60	369	11,813,578	— 2,171	45,643,447	60	

§ 20.

Kassarörelsen vid riksbankens hufvudkontor har under år 1892 haft följande omfattning:

	Kronor
Insättningar:	
För folio- och postvexlörörelsen	403,614,455 92
» upp- och utlåningsrörelsen	132,458,498 93
» hufvudkassan	121,334,974 33
Summa	657,407,929 18
Uttag:	
För folio- och postvexlörörelsen	403,100,596 06
» upp- och utlåningsrörelsen	132,275,530 99
» hufvudkassan	121,462,880 57
Summa	656,839,007 62
Förrättningskassornas	
Debet	1,363,149,984 11
Kredit	1,363,048,994 60
Saldo	100,989 51

§ 21.

Af postvexelrörelsen för år 1892 meddelas följande sammandrag:

	Antal		Kronor	
Postvexlar, utelöpande vid 1891 års slut	—	818	—	1,146,277 18
» utfärdade af riksbankens hufvudkontor	4,302		13,510,032 89	
» » » » kontor å Norr- malm	4,161		19,258,066 98	
» » » » afdeln.-kontoret i Göteborg	4,423		27,905,387 45	
» » » » i Malmö ..	2,505		11,099,373 72	
» » » » i Falun	855		724,072 16	
» » » » i Hernösand	1,619		6,116,465 59	
» » » » i Jönköping	3,190		6,946,077 36	
» » » » i Kalmar ..	1,988		2,681,940 50	
» » » » i Karlstad ..	5,842		4,943,631 85	
» » » » i Luleå	2,546		2,393,106 80	
» » » » i Vexjö	2,171		4,349,272 69	
» » » » i Visby	1,903		2,012,978 07	
» » » » i Östersund	2,231	37,736	2,721,379 80	104,661,785 86
Säger	—	38,554	—	105,808,063 04
» infriade af riksbankens hufvudkontor	32,940		82,482,863 19	
» » » » afdeln.-kontoret i Göteborg	2,148		10,726,953 79	
» » » » i Malmö ..	997		7,876,916 58	
» » » » i Falun	48		41,268 24	
» » » » i Hernösand	206		401,803 15	
» » » » i Jönköping	316		638,155 13	
» » » » i Kalmar ..	199		367,224 47	
» » » » i Karlstad...	251		870,810 28	
» » » » i Luleå	136		297,802 —	
» » » » i Vexjö	187		208,432 35	
» » » » i Visby	158		216,017 56	
» » » » i Östersund	110	37,696	352,787 50	104,481,034 24
» utelöpande den 31 december 1892	—	858	—	1,327,028 80
Förskott, oliquideradt den 31 december 1892	—	—	—	7,000,000 —
Summa skuld	—	—	—	8,327,028 80
Tillgång, kontant i riksbankens hufvudkontor	—	—	3,257,399 55	
» » » » afdelningskontoret i Göteborg ..	—	—	2,184,435 36	
» » » » i Malmö ..	—	—	501,475 23	
» » » » i Falun	—	—	182,803 92	
» » » » i Hernösand	—	—	348,204 44	
» » » » i Jönköping	—	—	195,145 11	
» » » » i Kalmar ..	—	—	230,123 49	
» » » » i Karlstad...	—	—	498,236 42	
» » » » i Luleå	—	—	142,070 54	
» » » » i Vexjö	—	—	233,324 54	
» » » » i Visby	—	—	146,975 20	
» » » » i Östersund	—	—	251,835 —	
Remitterade och under transport varande medel: från riksbankens afdelningskontor i Jönköping	—	—	105,000 —	
» » » » i Vexjö	—	—	50,000 —	8,327,028 80

Om mottagning i förvar af värdepapper.

§ 22.

I afseende å ifrågavarande s. k. öppna deposita lemnas följande redogörelse för 1892:

	Antal depo- sita.	Åsatta värden.
Behållning vid årets början.....	366	36,991,502 91
Ökning under året: genom nya depositioner.....	91	13,671,909 48
genom inlemnande af nya värdepapper i stället för ut- tagna eller utlottade.....	—	988,829 01
Säger	457	51,652,241 40
Minskning under året: till följd deraf, att deposita i sin helhet uttagits..... Kr. 7,289,830: 82	60	
till följd af uttagna eller inlösta småposter..... » 4,033,174: 08	—	11,323,004 90
Behållning vid årets slut.....	397	40,329,236 50
Riksbankens ansvarssumma har således ökats med kronor.....	—	3,337,733 59
och antalet deposita med 31 stycken.		

Ofvannämnda 397 deposita tillhörde 253 insättare och bestodo af 23,180 stycken värdepapper af 325 olika slag, hvaraf 15,696 obligationer, 6,702 aktier, 133 depositionsbevis, 390 in-teckningar, 184 reverser och 75 diverse papper, häruti inbegripna omkring 900 stycken papper lemnade såsom hypotek, för hvilka betalning icke erlägges. Kongl. post-sparbanken ensam egde 23 stycken deposita, bestående af 8,492 papper, å sammanlagdt kronor 19,468,713: 70.

Genom riksbankens försorg hafva under förgångna året inkasserats 760 stycken värdepapper och 34,183 stycken kuponger samt andra räntor, tillsammans uppgående till belopp af kronor 3,830,996: 84, hvilka medel blifvit dels vederbörandes upp- och afskrifnings- eller kreditivräkning påförda, dels mot qvitto återlemnade. I förvaringsafgift, från hvars erläggande postsparbanken är befriad, har riksbanken under sagda år bekommit ett belopp af kronor 18,524: 49.

§ 23.

Paket och annan flyttbar egendom under försegling hafva under sistlidet år vid hufvudkontoret emottagits i förvar till ett antal af 233 stycken.

De under året för dessa s. k. slutna deposita influtna afgifter hafva uppgått till 1,675 kronor 20 öre.

Vid årets slut qvarstodo i riksbanken 128 stycken dylika deposita.

Om upp- och utlåningsrörelsen.

§ 24.

Uti särskilda, vid denna berättelse fogade bilagor lemnas, beträffande riksbankens hufvudkontor med dess afdelning å Norrmalm, närmare uppgifter angående denna rörelse, och i fråga om afdelningskontoren äro sådana att inhemta i de berättelser om dessa kontors rörelse och förvaltning, hvilka kontorens styrelser jemlikt gällande föreskrifter hafva att till bankoutskottet afgifva, hvadan fullmäktige till desamma hänvisa, men få i afseende å lånen och kreditivrörelsens omfattning och

ställning på det hela vid nedannämnda tidpunkter meddela följande sammandrag.

	Utestående.	Oanvändt.	Anordnade medel.	I lånerörelsen använda app- och afskrifnings- samt depositionsmedel.
Vid slutet af år 1888	67,831,405 82	230,281 88	54,275,000 —	13,786,687 70
	68,061,687: 70.		68,061,687: 70.	
» » » » 1889	68,308,087 88	1,760,699 16	54,025,000 —	16,043,787 04
	70,068,787: 04.		70,068,787: 04.	
» » » » 1890	70,898,107 02	1,818,979 64	61,875,000 —	10,842,086 66
	72,717,086: 66.		72,717,086: 66.	
» » » » 1891	71,629,903 72	844,376 97	64,400,000 —	8,074,280 69
	72,474,280: 69.		72,474,280: 69.	
» » » » 1892	71,921,011 64	1,469,556 65	66,700,000 —	6,690,568 29
	73,390,568: 29.		73,390,568: 29.	
utvisande vid sistnämnda tidpunkt de särskilda rörelserna följande ställning:				
Vid hufvudkontoret:				
diskontering af vaxlar	8,630,527 88			
utlåning mot hypotek af löpande förskrifning m. m.	15,654,458 28			
utlåning mot pant af vågförda effekter	2,509,312 50	—	26,700,000 —	5,809,487 23
afbetalningslån	2,506,117 20			
kassakreditiv af beviljade kronor 7,553,850	3,209,071 37			
Transport	32,509,487 23	—	26,700,000 —	5,809,487 23

	Utestående.	Oanvändt.	Anordnade medel.	I lånerörelsen använda upp- och afskrifnings- samt depositionsmedel.
Transport	32,509,487 23	—	26,700,000	5,809,487 23
Vid afdelningskontoret i Göteborg:				
diskontering af vaxlar	3,637,815 34			
utlåning mot hypotek af löpande förskrifning m. m.	4,960,705 40			
utlåning mot pant af vågförda effekter	466,620 —	287,723 27	12,800,000	
afbetalningslån	2,366,444 13			
kassakreditiv af beviljade kronor 1,975,250	1,080,691 86			
Vid afdelningskontoret i Malmö:				
diskontering af vaxlar	4,028,858 08			
utlåning mot hypotek af löpande förskrifning m. m.	3,687,875 —	250,025 39	9,300,000	
afbetalningslån	579,668 28			
kassakreditiv af beviljade kronor 1,501,700	753,573 25			
Vid afdelningskontoret i Falun:				
diskontering af vaxlar	220,117 47			
utlåning mot hypotek af löpande förskrifning m. m.	281,500 —	471,382 87	1,200,000	
utlåning mot pant af vågförda effekter	29,300 —			
afbetalningslån	193,102 —			
kassakreditiv af beviljade kronor 8,000	4,597 66			
Vid afdelningskontoret i Hernösand:				
diskontering af vaxlar	2,777,573 06			
utlåning mot hypotek af löpande förskrifning m. m.	1,382,300 —		4,300,000	58,006 67
afbetalningslån	107,560 40			
kassakreditiv af beviljade kronor 192,900	90,573 21			
Transport	59,158,362 37	1,009,131 53	54,300,000 —	5,867,493 90

	Utestående.	Oanvändt.	Anordnade medel.	I lånerörelsen använda uppskrifnings- samt depositionsmedel.
Transport	59,158,362 37	1,009,131 53	54,300,000 —	5,867,493 90
Vid afdelningskontoret i Jönköping:				
diskontering af vaxlar	547,688 17			
utlåning mot hypotek af löpande förskrifning m. m.	1,000,730 —		2,150,000 —	222,846 09
afbetalningslån	626,330 —			
kassakreditiv af beviljade kronor 344,600	198,097 92			
Vid afdelningskontoret i Kalmar:				
diskontering af vaxlar	396,696 77			
utlåning mot hypotek af löpande förskrifning m. m.	334,530 —		1,100,000 —	51,133 32
afbetalningslån	362,152 36			
kassakreditiv af beviljade kronor 111,800	57,754 19			
Vid afdelningskontoret i Karlstad:				
diskontering af vaxlar	769,141 77			
utlåning mot hypotek af löpande förskrifning m. m.	620,390 —		2,000,000 —	77,458 13
utlåning mot pant af vågförda effekter	271,880 —			
afbetalningslån	254,012 28			
kassakreditiv af beviljade kronor 275,200	162,034 08			
Vid afdelningskontoret i Luleå:				
diskontering af vaxlar	816,973 07			
utlåning mot hypotek af löpande förskrifning m. m.	469,200 —		2,400,000 —	174,723 28
afbetalningslån	787,473 32			
kassakreditiv af beviljade kronor 720,450	501,076 89			
Transport	67,334,523 19	1,009,131 53	61,950,000 —	6,393,654 72

	Utestående.	Oanvändt.	Anordnade medel.	I lånerörelsen använda upp- och afskrifnings- samt depositionsmedel.
Transport	67,334,523 19	1,009,131 53	61,950,000 —	6,393,654 72
Vid afdelningskontoret i Vexjö:				
diskontering af vaxlar	147,803 25			
utlåning mot hypotek af löpande förskrifning m. m.	805,220 —	330,441 90	2,000,000 —	
afbetalningslån	501,255 03			
kassakreditiv af beviljade kronor 366,050	215,279 82			
Vid afdelningskontoret i Visby:				
diskontering af vaxlar	294,848 04			
utlåning mot hypotek af löpande förskrifning m. m.	424,390 —	129,983 22	1,200,000 —	
afbetalningslån	124,751 03			
kassakreditiv af beviljade kronor 432,550	226,027 71			
Vid afdelningskontoret i Östersund:				
diskontering af vaxlar	795,420 81			
utlåning mot hypotek af löpande förskrifning m. m.	373,660 —		1,550,000 —	296,913 57
afbetalningslån	274,134 53			
kassakreditiv af beviljade kronor 697,250	403,698 23			
Summa kronor	71,921,011 64	1,469,556 65	66,700,000 —	6,690,568 29
	73,390,568: 29.			73,390,568: 29.

Som, enligt ofvanstående redogörelse, sammanlagda beloppet af de lånerörelsen i dess helhet anvisade medel utgjorde:

vid 1892 års slut	Kr. 66,700,000: —
och vid dess början	» 64,400,000: —,
<hr/>	
hafva följaktligen de för utlåningen afsedda medel under året ökats med	Kr. 2,300,000: —

Under år 1892 har såsom låneförslag öfverlemnats till afdelningskontoret i Falun ett kontant belopp af Kr. 1,200,000: —

hvarjemte tillfälliga förstärkningar meddelats:

afdelningskontoret i Göteborg med	Kr. 1,000,000: —
» » Malmö	» 1,000,000: —
» » Hernösand	» 1,200,000: —
» » Jönköping	» 450,000: —
» » Karlstad	» 250,000: —
» » Luleå	» 625,000: —
» » Visby	» 100,000: —

samt genom minskning af kontorets
i Kalmar afbetalningslånefond
och beloppets öfverförande till
hufvudkontoret de för utlånings-
rörelsen i dess helhet vid sist-
nämnda kontor anvisade medel
ökats med

» 300,000: — » 4,925,000: —

Kr. 6,125,000: —.

Under samma tid hafva återbetalts af:

afdelningskontoret i Göteborg	Kr. 1,200,000: —
» » Malmö	» 700,000: —
» » Hernösand	» 300,000: —
» » Jönköping	» 400,000: —
» » Kalmar	» 300,000: —
» » Karlstad	» 100,000: —
» » Luleå	» 175,000: —
» » Vexjö	» 100,000: —
» » Visby	» 100,000: —
» » Östersund	» 450,000: —

» 3,825,000: —,

efter fråndragande hvaraf återfinnes ofvannämnda be-
lopp

Kr. 2,300,000: —.

I § 22 af senaste revisionsberättelse är redogjort för fördelningen de särskilda kontoren emellan af det för afbetalningslån afsedda belopp, 12 millioner kronor, sådant förhållandet var den 30 juni 1892. Ställningen härutinnan har under senare hälften af samma år undergått den förändring, att det nyinrättade afdelningskontoret i Falun fått sig för dylik lånerörelse anvisade 400,000 kronor på sådant sätt, att ifrågasvarande medel minskats vid afdelningskontoret i Göteborg med 200,000 kronor och vid afdelningskontoret i Jönköping med 200,000 kronor.

Fördelningen och användningen af berörda medel inhemtas i öfrigt närmare af följande tabell:

	Afbetalnings- lånefond	A f f o n d e n				
		Använda		Oanvända		
Vid hufvudkontoret	3,050,000	—	2,506,117	20	543,882	80
» afdelningskontoret i Göteborg	2,800,000	—	2,366,444	13	433,555	87
» » i Malmö	970,000	—	753,573	25	216,426	75
» » i Falun	400,000	—	193,102	—	206,898	—
» » i Hernösand	300,000	—	107,560	40	192,439	60
» » i Jönköping	980,000	—	626,330	—	353,670	—
» » i Kalmar	600,000	—	362,152	36	237,847	64
» » i Karlstad	500,000	—	254,012	28	245,987	72
» » i Luleå	800,000	—	787,473	32	12,526	68
» » i Vexjö	850,000	—	501,255	03	348,744	97
» » i Visby	250,000	—	124,751	03	125,248	97
» » i Östersund	500,000	—	274,134	53	225,865	47
Summa Kr.	12,000,000	—	8,856,905	53	3,143,094	47

En sammanställning för hela året 1891 af de i senast afgifna revisionsberättelse sid. 50 meddelade uppgifter om medelbeloppen för hvarje månad af nämnda år af de till vexeldiskontering, utlåning på kort tid eller uppsägning samt för kassakreditrörelse vid riksbankens samtliga kontor använda medel visar följande resultat:

	Medelbelopp för hela året 1891	Ränteafkomst
för diskonterade vexlar.....	Kr. 22,940,000: —	Kr. 1,162,070: 05
» lån mot löpande förskrifning, obligationer m. m.	» 30,273,000: —	» 1,506,121: 41
» lån mot vågförda effekter	» 2,922,000: —	» 142,557: 72
å kreditiv lyftade.....	» 6,807,000: —	» 343,066: 04
	<u>Summa Kr. 62,942,000: —</u>	<u>Kr. 3,153,815: 22,</u>
hvertill komma kreditivavgifter.....		» 86,086: 26
		<u>Summa Kr. 3,239,901: 48.</u>

Efter afdrag härifrån af utgående ränta å medel,
som inestått:

på upp- och afskrifningsräkning.....	Kr. 76,676: 49	
» depositionsräkning.....	» 437,547: 36	» 514,223: 85

befinnes behållna inkomsten af ifrågavarande läne-
rörelse hafva uppgått till » 2,725,677: 63
eller 4,33046 procent af de i berörda utlåning använda medel.

§ 25.

Uppå framställningar af vederbörande kontorsstyrelser och, hvad hufvudkontoret beträffar, efter förslag och närmare utredningar af kontorets ombudsman, hafva fullmäktige med stöd af § 49 mom. 2 af gällande bankoreglemente beslutat afföra från kapitalräkningen och endast inom linien upptaga åtskilliga såsom osäkra ansedda fordringar. Beloppet af desamma utgör för hufvudkontoret, såsom här nedan närmare angifves, kronor 387,336: 35, hvaraf någon del härleder sig från föregående års på indrifning beroende fordringar, men icke mindre än 332,808 kronor 4 öre från under de 2 senaste åren inträffade betalningsinställelser. Riksbankens fordringar hos dessa här åsyftade firmor uppgå, sedan ur lemnade hypotek guldits räntor med något mer än 32,000 kronor, för närvarande till 388,186 kronor 72 öre, hvilket belopp i förhållande till riksbankens hufvudkontors diskonterings- och utlåningsrörelse, som under de senaste tre åren i årligt medeltal utgjort nära 72 millioner kronor, hvartill komma omkring 10 millioner kronor kreditiv, visserligen icke läser kunna bedömas såsom särdeles afsevärdt, men dock

är så betydande, att det icke bort i sin helhet uppföras i kapitalräkningen såsom god tillgång. Ehuru de förluster, som i följd af dessa betalningsinställelser komma att drabba riksbanken, icke ännu kunna exakt uppgifvas, hafva fullmäktige följaktligen, såsom nämndt är, redan nu funnit sig böra taga inom linien och från årsvinsten afföra den sannolika förlusten, så mycket hellre som ännu icke kan bedömas, hvilken större eller mindre del af bankens vinst för 1892 kommer att för banken reserveras.

På grund af ofvannämnda beslut hafva vid nästlidet års slut förts inom linien:

vid <i>hufvudkontoret</i> : 60 stycken vaxlar, deraf 4 utländska, å kronor 10,658: 90, 3 hypotekslån, 2 kassakreditiv och 7 afbetalningslån å tillsammans.....	Kr. 387,336: 35
» <i>kontoret i Göteborg</i> : 4 vaxlar och 8 afbetalningslån å d:o	» 24,510: 83
» <i>kontoret i Malmö</i> : 3 vaxlar och 2 afbetalningslån å d:o.....	» 2,997: 88
» <i>kontoret i Jönköping</i> : 2 hypotekslån och 3 afbetalningslån å d:o.....	» 6,183: 38
» <i>kontoret i Kalmar</i> : 22 afbetalningslån å d:o	» 16,757: 39
» » » <i>Karlstad</i> : 5 afbetalningslån å d:o	» 6,738: 77
» » » <i>Vexjö</i> : 6 afbetalningslån å d:o	» 3,075: 74
» » » <i>Visby</i> : 14 vaxlar å d:o	» 33,595: 42
	<hr/> Summa Kr. 481,195: 76.

§ 26.

Riksbankens räntesatser, äfvensom de pris, till hvilka jern och andra vågförda effekter i riksbanken belånas, hafva ej undergått någon förändring, sedan revisorerne för desamma i sin berättelses § 25 och § 27 meddelat redogörelser.

§ 27.

Af de i revisorerne berättelse § 26 omförmälda enskilda vågar, afsedda för belåning af derstädes upplagda jerneffekter, har en upphört, så att deras antal för närvarande uppgår till 23.

§ 28.

Under sistlidet år hafva af den vid riksbankens hufvudkontor för biträde åt allmänheten inrättade kommissionsanstalt fullgjorts 14,900 uppdrag, omfattande ett belopp af 26,092,295 kronor 73 öre. Det till samma anstalt ankomna breffvens antal uppgick under nämnda år till 8,666 och de afsändas till 7,179 stycken.

Hvad beträffar kommissionsbestyren vid de öfriga kontoren, kunna fullständiga uppgifter angående desamma för år 1892 ännu ej lemnas.

§ 29.

För riksbankens skuld på grund af utgifna s. k. lånebanksobligationer samt några andra äldre förbindelser, äfvensom för de mot säkerhet af dylika obligationer lemnade lån är redogjort i revisionsberättelsen §§ 30 och 31; och har, sedan densamma afgafs, någon förändring härvid ej inträffat.

§ 30.

Efter det Södertelje kanalbolag i sistlidne december månad fullgjort stadgad årlig afbetalning å sin skuld till riksbanken, återstår å densamma numera endast ett belopp af 5,000 kronor.

Om riksbankens styrelse och dennas åligganden m. m.

§ 31.

I afseende å riksbankens styrelsepersonal och de åtskilliga bland fullmäktige meddelade särskilda uppdrag har någon förändring ej inträffat, sedan revisorerne derom i sin berättelse §§ 33—35 lemnat redogörelse.

§ 32.

Inventeringar vid hufvudkontoret af såväl dagkassan och dess norra afdelning som af förrättningskassorna hafva, jemlikt gällande instruktion, blifvit under sistförflutna år af deputeraden för den inre förvaltningen anställda en gång i hvarje månad och två gånger i de öfriga förvaringsrummen af samme deputerad med biträde af andra fullmäktige. Derjemte hafva fullmäktige gemensamt, enligt föreskriften i § 48 af bankoreglementet, under sagda år förrättat inventering af hufvudkontorets alla kassor och öfriga förvaringsrum, äfvensom verkstält besigtning å riksbankens härvarande hus och inventarier.

§ 33.

Sedan den vid senaste lagtima riksdag utsedde justitieombudsmannen N. L. A. Claëson på grund af sin utnämning till justitieråd i en till fullmäktige i riksbanken och riksgäldskontoret ingifven skrift afsagt sig förstnämnda befattning samt till följd häraf den af Riksdagen valde justitieombudsmanssuppleanten, f. d. revisionssekreteraren, häradshöfdingen m. m. A. A. Lilienberg insatts i embetet, men förklarar sig icke kunna detsamma emottaga, valde bemälde fullmäktige den 6 nästlidne oktober revisionssekreteraren A. F. Thollander till justitieombudsman och rådmannen i Stockholm H. Billing till dennes suppleant; hvarefter och sedan jemväl den sistnämnde afsagt sig det honom sålunda meddelade uppdraget, revisionssekreteraren m. m. H. E. M. Bohman blef under den 13 i nämnda månad utsedd att i de fall, regeringsformen och riksdagsordningen stadga, justitieombudsmannen efterträda.

§ 34.

På grund af stadgandena i § 59 af gällande reglemente för riksbanken hafva fullmäktige för innevarande år utsett styrelseledamöter vid riksbankens afdelningskontor jemte suppleanter och dervid särskildt uppdragit åt en att handhafva den dagliga förvaltningen derstädes.

Derjemte hafva fullmäktige bemyndigat en af styrelseledamöterna vid afdelningskontoren i Göteborg, Malmö och Hernösand att jemte den ledamot, som handhafver den dagliga förvaltningen vid samma kontor, för innevarande år besörja de med köp och försäljning af vaxlar derstädes förenade göromål.

§ 35.

Till föreståndare för riksbankens sedeltryckeri efter aflidne J. Bagge hafva fullmäktige under den 6 sistlidne oktober antagit kaptenen W. W. Silfversparre och med honom uppgjort kontrakt om öfvertagande från och med innevarande års början af ifrågavarande befattning, som intill nämnda tid bestridts för Bagges sterbhus räkning och på dess ansvar.

Vid ombytet af tryckeriföreståndare hafva fullmäktige vidtagit sådan förändring i afseende å de till tryckeriet hörande förhållanden, att för riksbankens egen räkning anskaffas alla de för tryckeriets drifvande erforderliga maskiner och redskap m. m., i sammanhang hvarmed ersättningen för sedeltrycket i ej oväsentlig mån nedsatts.

§ 36.

Hvad beträffar de af revisorerna i § 46 af deras berättelse angående riksbanken omförmälda förslag om beredande af nya lokaler för afdelningskontoren i Kalmar och Hernösand, hafva fullmäktige velat meddela, att fullmäktige med afseende härå vid fråga om förlängning af hyreskontrakt angående Kalmarkontorets nuvarande lokal på kontorsstyrelsens framställning funnit skäl föreskrifva, att nytt kontrakt ej finge uppgöras för längre tid än tre år samt att i fråga om det senare kontoret fullmäktige, på grund af hvad den fullmäktig, som sistlidet är inspekterat nämnda kontor, jemväl erinrat, uppdragit åt kontorsstyrelsen att taga frågan i närmare öfvervägande vid den framställning i ämnet, hvartill styrelsen kunde finna anledning; och har nyligen till fullmäktige inkommit en sådan framställning, hvilken framdeles skall till bankoutskottets pröfning öfverlemnas.

§ 37.

Jemlikt föreskrift i § 53 af bankoreglementet hafva, på sätt revisorerna jemväl omförmält, fullmäktige i sistlidne september månad vid Tumba bruk tagit kännedom om dess förvaltning samt tillsett byggnaders och maskiners tillstånd.

Brukets räkenskaper för sistlidet år äro ännu ej afslutade, så att andra uppgifter om dess rörelse ej nu kunna meddelas, än hvad som framgår af de till fullmäktige ingifna och vid deras handlingar förvarade kassaextrakter, rapporter och berättelser. Bruket har emellertid fortfarande haft full sysselsättning och lemnat god afkastning, om ock den

behållna vinsten för året blifver obetydlig vid det förhållande, att kostnaderna för de under de två sista åren vid bruket uppförda arbetarebostäder, uppgående tillsammans till 58,247 kronor, enligt fullmäktiges beslut komma att å berörda vinst för året afföras.

§ 38.

På sätt revisorerne redan omförmält, hafva fullmäktige för afsigt att till utskottet inkomma med särskild framställning angående en välbehöflig omändring af den till förvaltaren vid Tumba bruk anvisade bostad med deri inrymda kontors- och andra lägenheter.

§ 39.

Den komité, som fullmäktige första gången den 24 maj 1888 valde för att närmast handhafva och bereda de ärenden, som hade samband med utförandet af det fullmäktige i riksbanken och riksgäldskontoret gemensamt lemnade uppdraget i fråga om uppförande å Helgeandsholmen af nya byggnader för Riksdagen och riksbanken enligt 1888 års Riksdags beslut, har, sedan dess uppdrag år efter år förnyats, varit och är fortfarande i verksamhet. Ledamöter i komitén — den s. k. riksdagshuskomitén — äro: af fullmäktige i riksbanken herrar Törneblad och Ribbing samt af fullmäktige i riksgäldskontoret herrar Sederholm och Wersäll.

Med dessa bland fullmäktige valde ledamöter hafva adjungerats för behandling af tekniska frågor herrar generaldirektören C. G. Beijer och generallöjtnanten friherre B. A. Leijonhufvud samt öfverintendenten Helgo Zetterwall, hvilken sistnämnde dock i början af november 1892 afsagt sig uppdraget och ur komitén afgått. I hans ställe hafva fullmäktige den 12 innevarande januari valt professor F. G. A. Dahl.

Öfver sin verksamhet för tiden från den 21 januari 1892 till denna dag har komitén i en till fullmäktige i riksbanken och riksgäldskontoret stäld berättelse lemnat redogörelse; och då fullmäktige i och för kännedom om de ärenden, som hos fullmäktige behandlats med anledning af det dem gifna uppdraget beträffande riksdags- och riksbankshuset, kunna hänvisa till de i komiténs berättelse meddelade faktiska uppgifter om dessa ärendens gång och förlopp, hafva fullmäktige bland bilagorna till denna berättelse intagit komiténs redogörelse.

Till hvad komitén anfört torde fullmäktige ej behöfva lägga annat än redogörelse för byggnadsfondens för riksdags- och riksbankshus tillgångar vid 1892 års början och slut:

Byggnadsfondens tillgångar utgjorde:

Den 1 jan. 1892				Den 31 dec. 1892	
55,916	78	Innestående å upp- och afskrifningsräkning i Sundsvalls enskilda bank		17,316	69
904,010	12	Riksgäldskontorets 4 % obligationer af år	<u>Kapital</u> <u>Ränta</u>		
		1880	Kr. 895,158: — 8,852: 12		
3,812,320	—	D:o 3 ⁹ / ₁₀ % d:o af år 1887 å	» 3,812,320: — —		
231,276	67	Stockholms in-teckningsgarantiaktiebolags			
		3 ¹ / ₂ % obligationer.....	» 219,650: — 1,990: 14		
113,627	36	Sundsvalls enskilda banks depositionsbevis			
		med 4 å 4 ¹ / ₂ % ränta	» — — —		
		Södermanlands enskilda banks depositions-			
		bevis med 4 ¹ / ₂ % ränta	» 125,000: — 2,312: 50		
		Summa Kr. 5,052,128: —	13,154: 76	5,065,232	76
16,883	59	Förskott mot redovisning af riksdagshuskomitén		82,883	59
5,134,034	52		Summa	5,165,483	04

Beträffande den post å kronor 82,883: 69, hvilken upptagits såsom förskott mot redovisning af riksdagshuskomitén, få fullmäktige endast meddela, att komitén numera afgifvit sin medelsredovisning för 1892.

Hvilka byggnadsfondens utgifter under sistnämnda år varit, framgår till en del af komiténs medelsredogörelse, i det att komiténs inkomster (förskott) jemväl äro utgifter från fonden. Hvad öfriga utgifter angår, hafva dessa utgjorts af utbetalningar å anslaget till nytt hofstall å Artilleriplanen 380,000 kronor samt till vaktstallet vid kongl. slottet 30,458 kronor 61 öre.

Stockholm den 20 januari 1893.

PEHR EHRENHEIM.

J. W. ARNBERG.

F. RICHTER.

R. TÖRNEBLADH.

ERLING RIBBING.

LISS OL. LARSSON.

A.

Upplåningsrörelsen under år 1892.

a) *Vid hufvudkontoret i dess helhet.*

1:o) Medel, mottagna på upp- och afskrifningsräkning:

innestående vid årets början på 2,924 räkningar	kr. 2,797,354: 34	
insättningar under året	" 29,217,473: 18	32,014,827: 52
uttag under året		28,943,382: 38
innestående vid årets slut på 3,172 räkningar		3,071,445: 14

2:o) Medel, mottagna på depositionsräkning:

innestående vid årets början mot 2,062 bevis	kr. 7,859,851: 08	
insättningar under året	" 938 " 3,000 bevis	" 4,252,698: 74 12,112,549: 82
uttag under året	1,124 "	5,531,906: 31
innestående vid årets slut mot	1,876 bevis	6,580,643: 51
hvaraf förskrifna mot 4 procent	207 bevis å kr. 767,383: 43	
" " " 3½ "	311 " " " 766,401: 17	
" " " 3 "	1,347 " " " 5,027,298: 49	
" " " 2½ "	11 " " " 19,560: 42	
	St. 1,876 bevis å kr. 6,580,643: 51	

Från hufvudkassan anordnade medel till diskonterings-, utlånings- och kreditivrörelsen:

vid årets början	kr. 26,400,000: —	
under året anordnade	" 300,000: —	
vid årets slut		26,700,000: —
innestående vinstmedel, af hvilka dock den 7 januari 1893 upp- och afskrifningsränta med kr. 55,817: 01 godtgjorts resp. räkningshafvare		182,125: 39
	Summa kr. 36,584,214: 04	

b) Vid kontoret å Norrmalm.

1.o) Medel, mottagna på upp- och afskrifningsräkning:

innestående vid 1892 års början å 1,504 rakningar.....	kr. 1,577,735: 18	
insättningar under året.....	» 18,355,253: 98	19,932,989: 16
uttag " ".....		18,044,845: 77
innestående vid 1892 års slut å 1,559 rakningar.....		1,888,143: 39

2.o) Medel, mottagna å depositionsräkning:

innestående vid 1892 års början å 392 bevis.....	kr. 1,450,100: 58	
insättningar under året..... å 260 " 652 bevis.....	» 1,061,092: 74	2,511,193: 32
inlösta bevis " "..... 308 ".....		1,299,613: 90
innestående vid 1892 års slut å.....	344 bevis.....	1,211,579: 42
hvaraf mot 4 procent ränta... 53 bevis.....		189,282: 49
» " 3½ " " 35 ".....		121,600: —
» " 3 " " 250 ".....		884,596: 93
» " 2½ " " 6 ".....		16,100: —
Summa 344 bevis.		1,211,579: 42

B.

Utlåningsrörelsen under år 1892.

a) *Vid hufvudkontoret i dess helhet.*

1:o) **Diskontering af vaxlar:**

utestående vid årets början	st. 2,600	kr. 8,412,203: 63	
under året diskonterade	» 9,148	st. 11,748	» 29,435,547: 15	37,847,750: 78
» » infriade	st. 9,179	kr. 29,095,865: 49	
» » afförda	» 56	» 9,235	» 121,357: 41	29,217,222: 90
utestående vid årets slut	st. 2,513		8,630,527: 88

2:o) **Utlåning mot hypotek af löpande förskrifning, aktier m. m.:**

utestående vid årets början	st. 747	kr. 17,075,213: 76	
under året utgifna	» 1,578	st. 2,325	» 31,287,040: —	48,362,253: 76
» » betalda	st. 1,610	kr. 32,521,706: 65	
» » afförda	» 3	» 1,613	» 186,088: 83	32,707,795: 48
utestående vid årets slut	st. 712		15,654,458: 28
här af mot löpande förskrifning ...	st. 21	kr. 279,397: 27	
» » aktier och obligationer »	595	» 14,045,407: 87	
» » intecknade skuldaedlar »	96	» 712	» 1,329,653: 14	kr. 15,654,458: 28

3:o) **Utlåning mot pant af vågförda effekter:**

utestående vid årets början	st. 148	kr. 2,105,356: 61	
under året utgifna	» 188	st. 336	» 2,891,260: —	4,996,616: 61
» » betalda	» 177	» 2,487,304: 11	
utestående vid årets slut	st. 159		2,509,312: 50

Transport 26,794,298: 66

4:o) Kassakreditiv:

gällande vid årets början	st. 468	kr. 7,702,550:—	
under året beviljade.. »	445 st. 913	kr. 7,570,450:—	15,273,000:—
» » betalda .. st.	472	kr. 7,654,150:—	
» » afförda .. »	2 » 474	» 65,000:—	7,719,150:—
gällande vid årets slut .. st.	439		7,553,850:—
hvaraf till riksgäldskontoret.. st.	1	kr. 1,500,000:—	
» » jernkontoret .. »	1	» 300,000:—	
» » spar- o. folkbanker .. »	7	» 73,000:—	
» » bolag .. »	46	» 1,937,500:—	
» » enskilda personer .. st.	384 st. 439	» 3,743,350:—	7,553,850:—
af de under året beviljade hafva obekrädnadt riksgäldskontoret .. »	1	kr. 1,500,000:—	
och jernkontoret .. »	1	» 300,000:—	
utgått mot hypotek af aktier och obligationer .. »	159	» 2,175,650:—	
utgått mot hypotek af in-tecknade skuldsedlar .. »	106	» 1,609,000:—	
utgått mot hypotek af namnsäkerhet .. »	178 st. 445	» 1,985,800:—	7,570,450:—
å beviljade kassakreditiv utestående vid årets början ..		kr. 3,484,189: 15	
uttag under året ..		» 31,039,553: 60	34,523,742: 75
insättningar under året ..		kr. 31,249,671: 38	
afförda ..		» 65,000:—	31,314,671: 38
utestående vid årets slut ..			3,209,071: 37

5:o) Afbetalningslån:

utestående vid årets början ..	st. 2,646	kr. 2,462,075: 87	
under året utgifna ..	» 1,438 st. 4,084	» 1,987,110:—	4,449,185: 87
» » betalda ..	st. 1,469	kr. 1,988,876: 27	
» » afförda ..	» 7 » 1,476	» 4,192: 40	1,943,068: 67
utestående vid årets slut ..	st. 2,608		2,506,117: 20
af de utgifna lånen hafva utgått: mot hypotek af aktier och obligationer .. st.	16	kr. 21,270:—	
mot hypotek af in-tecknade skuldsedlar .. »	16	» 36,250:—	
» borgen ..	» 1,406 st. 1,438	» 1,929,590:—	kr. 1,987,110:—
och äro af låntagarne: jordbrukare .. st.	469	kr. 673,150:—	
handlande och näringsidkare... »	178	» 381,620:—	
andra klasser... »	791 st. 1,438	» 932,340:—	» 1,987,110:—

Transport 32,509,487: 23

6:o) **Kassabehållning:**

vid årets början	kr. 3,841,758: 87	
inbetalningar under året	» 132,458,498: 93	136,300,257: 80
utbetalningar » »		132,275,530: 99
behållning vid årets slnt		4,024,726: 81
		<hr/>
	Summa kronor	36,534,214: 04

b) *Vid kontoret å Norrmalm.***Kassakreditiv:**

gällande vid årets början	247 st.	kr. 2,475,750: —	
under året beviljade	237 » 484 st.	» 2,586,850: —	5,062,600: —
» » betalda	251 »		2,430,650: —
gällande vid årets slut	233 st.		2,631,950: —
hvaraf till jernkontoret	1 st.	kr. 300,000: —	
» » bolag	15 »	» 372,500: —	
» » enskilde	217 »	» 1,959,450: —	
	233 st.	kr. 2,631,950: —	
Af de under året beviljade hafva oberäknadt jernkontoret ...	1 st.	kr. 300,000: —	
utgått mot hypotek af obligationer och aktier	97 »	» 891,450: —	
» » » » intecknade skuldsedlar	45 »	» 592,200: —	
» » namnsäkerhet	94 »	» 803,200: —	
	237 st.		kr. 2,586,850: —

C.

Inkomst å utlåningsrörelsen år 1892.

a) **Vexeldiskontering:**

diskonto.....	kr. 402,251: 32	
inbetalning å inom linien förda vaxlar.....	" 8: 89	402,260: 21

b) **Utlåning mot hypotek af löpande förskrifning m. m.:**

ränta		772,884: 98
-------------	--	-------------

c) **Utlåning mot hypotek af vågförda effekter:**

ränta.....		129,764: 12
------------	--	-------------

d) **Kassakreditiv:**

ränta	kr. 161,200: 82	
afgifter	" 42,946: 30	204,147: 12

e) **Afbetalningslån:**

ränta	kr. 130,577: 69	
inbetalning å inom linien förda lån	" 667: 13	131,244: 82
Afgifter för varuinkasseringar		188: 35
		1,640,489: 60

Afgår:

inom linien förda vaxlar		121,357: 41
" " " hypotekslån		186,088: 83
" " " kassakreditiv		65,000: —
" " " afbetalningslån		4,192: 40
utbetalda räntor på upp- och afskrifningsräkningar		56,037: 94
" " " depositionsräkning	kr. 275,212: 65	
med afdrag af inbetalda räntor å i förtid inlösta depositionsbevis	" 155: 78	275,056: 87
		707,733: 45
		Summa kr. 932,756: 15

Bankokotets Memorial No: 1.

Riksdagshuskomiténs berättelse 1893.

Till herrar fullmäktige i riksbanken och riksgäldskontoret.

I sin senast afgifna berättelse af den 21 januari 1892 erinrade riksdagshuskomitén om den skrifvelse, som fullmäktige den 17 november 1891 aflåtit till öfverståthållareembetet och i hvilken fullmäktige begärde, att embetet ville till Stockholms stadsfullmäktige öfverlemna ett uppgjordt och skrifvelsen bilagdt förslag till sådan reglering af Helgeandsholmens stränder, som blefve af nöden för utförande af 1888 års Riksdags beslut om uppförande å holmen af två byggnader för Riksdagen och riksbanken, samt tillika uttalade den förhoppning, att stadsfullmäktige måtte meddela dem de önskingar, stadsfullmäktige kunde vilja framställa i saken.

Medan svar å denna framställning afvaktades, lät komitén undersöka möjligheten att, när marken å Helgeandsholmen blefve tillgänglig, påbörja byggnadsarbetet oberoende af den omförmälda strandregleringens verkställande, i hvilket afseende under ledning och inseende af öfverintendenten Zettervall uppgjordes nya eskissritningar. Innan det kunde ifrågakomma att vidare utföra dessa, hade dock i april månad komitén erhållit kännedom om en utredning, som verkstälts för Stockholms kommuns räkning och enligt hvilken eganderätten till ifrågakommande vattenområde, likasom ock till vissa delar af sjelfva holmen, skulle vara tvistig. Med afseende härå och för tids vinnande gick komitén i författning om utarbetande af nödiga ritningar och förslag för utförande vid laga domstol af den rättgång, som kunde ifrågakomma beträffande strandregleringen och hvad dermed står i samband.

Komitén hemställde dessutom den 2 juni, att fullmäktige ville uppdraga åt kompetent person att egna närmare granskning åt den ofvan omförmälda utredningen och yttra sig angående denna med särskild hän-

syn till den verkan utredningen kunde antagas erhålla, om på grund af densamma anspråk i laga ordning skulle komma att från stadens sida framställas. Fullmäktige, som biföllo komiténs förslag, lemnade det ifrågasatta uppdraget åt tillförordnade sekreteraren i riksgäldskontoret vice häradshöfdingen P. R. Rabe, hvilken, efter verkställandet af de med uppdraget förenade vidlyftiga undersökningar, inom kort lär vara i tillfälle att aflemna det begärda yttrandet.

Vidare och då komitén med hänsyn till hvad sålunda å Stockholms kommuns sida blifvit i saken förberedelsevis åtgjort, ansåg det i ärendets dåvarande läge nödvändigt, att, innan den för uppförande af riksbankshuset samt Helgeandsholmens reglering nödiga utfyllning i strömmen egde rum, de laga åtgärder vidtoges, som vore föreskrifna i kongl. förordningen den 30 december 1880 angående jordegares rätt till vattnet å hans grund, hemstälde komitén likaledes den 2 juni, att åt vice häradshöfdingen Rabe jemväl måtte uppdragas att i afseende å berörda åtgärder föra den talan, som kunde å fullmäktiges sida ifrågakomma, samt för det ändamålet hos Stockholms rådstufvurätt enligt 17 och 10 §§ i ofvannämnda förordning göra anmälan derom, att fullmäktige hade för afsigt att låta utföra reglering af Helgeandsholmens strandlinie i enlighet med upprättad plankarta.

Jemväl denna framställning blef af fullmäktige bifallen. Någon tid derefter fingo fullmäktige mottaga stadsfullmäktiges svarsskrifvelse, hvilken med uteslutande af ingressen lyder sålunda:

»Ifrågavarande, stadsfullmäktige tillställda skrifvelse innehåller endast förslag till den reglering af Helgeandsholmens stränder, som ifrågasattes för utförandet af Riksdagens ofvanberörda beslut, och torde följaktligen något yttrande nu icke böra ifrågakomma beträffande de anordningar och omregleringar å sjelfva holmen, hvilka för verkställande af sagda beslut blifva nödiga.

Nu föreliggande strandregleringsförslag omfattar en i samband med de tillämnade byggnaderna afsedd förändring i strandlinien utmed holmens södra, västra och norra sidor, hvarvid man enligt fullmäktiges i riksbanken och riksgäldskontoret åsigt för närvarande torde böra nöja sig med att vid de nya anordningarna endast bibehålla afloppens nuvarande genomströmningsförmåga. Men äfven om detta iakttages, innebär regleringsförslaget, på sätt byggnadschefen i sitt bilagda utlåtande närmare påvisat, ganska väsentliga förändringar uti strömförhållandena i Norrström. I detta afseende förekommer främst, att utfyllningen vid holmens sydvästra del och den dermed följande inskränkningen i ström-

fårans bredd nödvändiggör en fördjupning af strömmens södra arm, eller Stallkanalen, hvarigenom kajmuren nedom kanslihuset kommer att röna så mycket starkare påkänning, att densamma måste ombyggas. Vidare är regleringsförslaget under vissa förutsättningar egnadt att påkalla ändringar af sektionens areorna i den norra strömgrenen, för så vidt icke fara skall uppkomma för Norrbros fortfarande bestånd. I betraktande här af och med hänsyn jemväl till de betydliga utfyllningar, som äro afsedda att göras vester om Helgeandsholmen samt till öfriga i sammanhang med den föreslagna regleringen stående arbeten, måste denna ovilkorligen anses innebära sådan åtgärd till vattendrags förändring till djup eller läge, som afses i § 17 i kongl. förordningen om jordegares rätt öfver vattnet å hans grund den 30 december 1880 och hvilken icke må göras utan vidtagande af vissa, i samma förordning föreskrifna förberedande formaliteter.

På grund af hvad sålunda anförts, hafva stadsfullmäktige till svar å förenämnda, af fullmäktige i riksbanken och riksgäldskontoret till eder aflåtna skrifvelse funnit sig böra uttala, att, då den föreslagna regleringen af Helgeandsholmens stränder måste anses innebära sådan åtgärd till vattendrags förändring till djup eller läge, som afses i § 17 i kongl. förordningen om jordegares rätt öfver vattnet å hans grund den 30 december 1880, utfyllningar i det vid holmen liggande vattendraget eller förändring af dess djup eller läge icke måtte ske, med mindre så blifvit förfaret, som i samma förordning närmare bestämmes, samt att stadsfullmäktige vid sådant förhållande för närvarande sakna anledning att ingå i vidare pröfning af strandregleringsfrågan eller framhålla några önskningsmål i denna fråga från stadens sida.

Stockholm den 20 juni 1892.

På stadsfullmäktiges vägnar.»

(Namn.)

Efter föredragning här af utfärdade fullmäktige samma dag nödig fullmakt för vice häradshöfdingen Rabe, som kort derefter till rådstufvurätten ingaf fullmäktiges anmälan i det ofvan omförmälda ärendet angående utfyllningarna i strömmen m. m.

I målet, som lottades å rådstufvurättens tredje afdelning, meddelade rådstufvurätten den 23 augusti beslut, hvarigenom saken utsattes till syn å stället den 3 oktober 1892, men sedan under tiden åtskilliga förhandlingar egt rum, afgaf rådstufvurätten den 1 november följande slutliga

»Utlåtande.

Som eganderätten till i ärendet ifrågakomna delar af Helgeandsholmen och densamma omgifvande vatten befunnits tvistig, finner rådstufvurätten den af fullmäktige i riksbanken och riksgäldskontoret i ärendet gjorda anmälan icke för närvarande till någon rådstufvurättens vidare åtgärd föranleda; och förpligtas bemälde fullmäktige att utgifva ersättning till rättens sakkunniga biträde kaptenen med mera Pehr Lorentz Laurell med etthundranitton kronor 90 öre.»

Komitén fann sig med anledning häraf böra hemställa om sakens fullföljande hos högre domstol och, sedan vad erlagts, blef den 1 december libell ingifven till Kongl. Maj:ts och rikets Svea hofrätt, hvori anfördes följande:

»På grund af bilagda fullmägt får undertecknad härmed hos Kongl. Maj:ts och rikets Svea hofrätt vördsamt fullfölja erlagdt vad emot Stockholms rådstufvurätts den 1 innevarande november meddelade utlåtande i anledning af en utaf fullmäktige i riksbanken och fullmäktige i riksgäldskontoret, jemlikt 17 § af kongl. förordningen om jordegares rätt öfver vattnet å hans grund den 30 december 1880, jemförd med 10 § i samma förordning, hos rådstufvurätten gjord anmälan om utförande af en beslutad reglering af Helgeandsholmens strandlinie.

Af handlingarna i ärendet framgår: att 1888 års Riksdag åt fullmäktige i riksbanken och i riksgäldskontoret uppdragit att låta å Helgeandsholmen uppföra två skilda byggnader för inrymmande af Riksdagen, riksgäldskontoret och justitieombudsmansexpeditionen samt af riksbanken; att Kongl. Maj:t — då för detta byggnadsföretag måste tagas i anspråk, utom det staten tillhöriga hofstallet samt statens båda egendomar n:is 1 och 2 i kvarteret Norrbro, jemväl öfriga tomter å Helgeandsholmen, nemligen de Hans Maj:t Konungen enskildt tillhöriga fastigheterna n:is 3, 4, 5 och 6 i berörda kvarter — förklarar sig vilja, sedan nytt hofstall blifvit å viss plats uppfördt, till staten utan ersättning öfverlåta nämnda fastigheter för tomternas användande till uppförande å Helgeandsholmen af nytt riksdagshus och nytt riksbankshus; samt att, enär omförmälda husbyggnader icke kunna verkställas utan föregående reglering af Helgeandsholmens stränder, fullmäktige beslutat låta utföra en sådan i enlighet med en handlingarna åtföljande karta.

Efter det, i öfverensstämmelse med gällande lag, anmälan om detta regleringsarbete gjorts hos Stockholms rådstufvurätt, utsatte rådstufvu-

rätten saken till syn å stället. Då rätten härefter sammanträdde till synens hållande, hvarvid, bland andra, Stockholms stad tillstädeskom genom sin ombudsman, framställde rätten den fråga, huruvida någon af närvarande parter hade någon anmärkning att framställa mot sökandenas eganderätt till Helgeandsholmen och vattnet deromkring.

Det lär vara öfverflödigt att erinra, att sökandena aldrig påstått eganderätt för sig till ens någon del af vare sig Helgeandsholmen eller vattnet deromkring. Hvad i rättens protokoll för den 3 oktober 1892 finnes intaget derom, att sökandenas ombud vid ett föregående rättegångstillfälle förmålt sig icke vara försedd med några handlingar till stöd för sökandenas eganderätt till Helgeandsholmen och omgifvande vatten, torde få betraktas såsom ett mindre lyckligt återgifvande af ombudets yttrande vid ärendets handläggning den 26 juli 1892, att sökandena icke ansåge erforderligt att förete några eganderättshandlingar.

Under antagande emellertid, att hinder icke anses möta mot att uppfatta det i rättens omnämnda fråga förekommande uttrycket »sökandenas eganderätt» såsom i sjelfva verket betydande »statens eganderätt», tillåter jag mig fästa kongl. hofrättens uppmärksamhet derpå, att till framställandet af samma fråga från rättens sida laglig anledning saknades.

Kongl. förordningen om jordegares rätt öfver vattnet å hans grund den 30 december 1880 uppräknar i 10 § hvad sökanden har att iakttaga, men fordrar icke i denna eller någon annan paragraf, att han skall styrka sin eganderätt. Rådstufvurätten torde därför hafva ansett, att i ärenden af förevarande beskaffenhet eganderättsfrågan i sig sjelf är af en så afgörande betydelse, att densamma i hvarje särskildt fall måste vara fullt klar, innan ärendets fortgång kan tillåtas. Så är likväl icke förhållandet.

I detta afseende bör till en början anmärkas, att den förundersökning, som åberopade förordning stadgar och som icke var ovilkorligen föreskrifven i den till 1880 års Riksdag aflåtna kongl. propositionen i ämnet, men af Riksdagen gjordes till en af vattenverksbyggarens vilja oberoende åtgärd vid alla arbeten af ifrågavarande art, ej är afsedd att mot egare, å hvilkens grund ett dylikt arbete utan tillstånd tilläfväntyras blifvit utfördt, men som försummat att infinna sig vid undersökningen eller dervid icke protesterat, hafva den verkan att han, derest rätten bestämt, att och huru vattenverket må inrättas, är afskuren från möjligheten att göra sin eganderätt gällande mot inkräktaren. Att lagens mening åtminstone icke är sådan, framgår redan af ordalagen i 10 § andra stycket. Hvarje tvifvel i detta hänseende undanrödjes emellertid

fullständigt af förhandlingarna vid stadgandets tillkomst. Man läse t. ex. allenast hvad 1880 års Riksdags underdåniga skrifvelse n:o 70 innehåller i fråga om den af Riksdagen beslutade förundersökningen. Såsom skäl för denna anför nemligen Riksdagen ordagrant följande: »Häri genom blifver *uppdämningsfrågan* före eller vid anläggningens början definitivt afgjord och damverksanläggaren befrias från den oroande belägenhet, hvori han annars under obegränsad tid komme att hållas, i det tid efter annan än den ene och än den andre af *ofvan eller nedan liggande* jords eller verks innehafvare skulle kunna med vexlande framgång väcka anspråk å damverkets rifning eller förändring.»

Men om hvad jag sålunda anført om förundersökningens verkan gäller, då jordegaren icke gjort invändning mot företaget, i huru mycket högre grad skall det icke då gälla, när, såsom i förevarande fall, den förmente jordegaren, enligt sin egen inför rätten afgifna förklaring, icke, för så vidt det fått bero på honom, gjort någon invändning. Att åter den, som anser sig hafva rättighet till den grund, hvarom det är fråga, eller någon del deraf, icke kan lemna en sådan fråga som den af rätten framställda utan svar och utan att i svaret uttala sin åsigt om eganderätten samt söka hålla talan för sig öppen, torde, i betraktande af den verkan ett stillatigande i framtiden skulle kunna anses hafva, vara helt förklarligt. Oförklarligt är deremot, huru Stockholms stads ombudsmans uttalande i denna riktning kunnat föranleda dertill, att »eganderätten till i ärendet ifrågakomma delar af Helgeandsholmen och densamma omgivande vatten» af rådstufvurätten befunnits tvistig. För det första är nemligen någon tvist härom icke anhängig vid domstol och eger ej heller på annat sätt rum, och för det andra innehåller för öfrigt sjelfva uttalandet icke ett bestämdt påstående att staden är egare till den grund, hvarå de anmälda arbetena skulle utföras; det förklaras blott, att »med skäl kunde sättas i fråga, huruvida icke staden vore egare» till vissa delar af nämnda grund.

I detta sammanhang torde böra påpekas, att, äfven om vederbörande i Stockholm skulle komma till den bestämda uppfattningen att staden verkligen eger grunden, det därför alldeles icke är gifvet, att denna förmenta eganderätt af staden göres gällande. Och om staden skulle finna sig böra väcka talan med åberopande af eganderätt, får det väl icke tagas såsom på förhand afgjort, att en sådan talan skall gå ut på att hindra arbetenas utförande. Framställandet af ersättningsanspråk synes snarare antagligt. Det torde till och med kunna inträffa, att en förundersökning för den verkliga jordegaren innebär en fördel, då derigenom blifver utrönt, om och huru i vattnet må byggas.

Slutligen kan jag icke underlåta att anmärka, till hvilka betänkliga konsekvenser det skulle leda, derest ett blott bestridande af sökandens eganderätt skulle få lägga hinder i vägen för undersökningens företagande. Lagen medgifver nemligen icke sökanden förmånen af provokatorisk rättegång, och det skulle alltså komma att stå i en främmande persons skön att till jordegarens skada huru länge som helst förhindra icke endast sjelfva företaget, utan till och med en undersökning. Att skapa ett dylikt missförhållande kan icke hafva varit lagstiftarens afsigt.

Då genom hvad sålunda blifvit anfördt torde vara visadt, att frågan om eganderätten till grunden hvarken enligt lag eller sakens egen natur är af någon betydelse för undersökningen — i förevarande fall så mycket mindre som både Stockholms stad och ombudet för bevakande af det allmännas rätt förklarar sig icke hafva något att erinra mot undersökningens förrättande — får jag härmed, å fullmäktiges i riksbanken och i riksgäldskontoret vägnar, yrka, att kongl. hofrätten måtte, med upphäfvande af rådstufvurättens motvådjade beslut, förklara hinder icke möta för ärendets vidare handläggning vid rådstufvurätten samt till följd deraf visa detsamma åter till rådstufvurätten, som, uppå skedd anmälan, bör ärendet ånyo upptaga och dermed förfara i öfverensstämmelse med föreskrifterna i kongl. förordningen om jordegares rätt öfver vattnet å hans grund den 30 december 1880.

Utom ofvan åberopade fullmagt biläggas borgen för kostnad och skada, rådstufvurättens protokoll och utlåtande i målet jemte den deri företedda karta samt 1888 års Riksdags underdåniga skrivelser n:is 74, 75 och 76, angående uppförande å Helgeandsholmen af tvenne skilda byggnader för Riksdagen, riksbanken, riksgäldskontoret och justitieombudsmansexpeditionen m. m.»

Hofrättens beslut har ännu icke meddelats, men lär snarligen vara att förvänta, sedan målet, på derom af fullmäktige genom deras ombud framställd begäran, varit föremål för extra lottning.

Då sålunda byggnadsarbetets sättande i verket ännu beror af tvist vid domstol i fråga om rätten att få vattenförhållandena ordnade genom laga myndighets beslut, så vida icke öfverenskommelse i godo varder träffad med Stockholms stad angående de eventuella eganderättsanspråken, har komitén ansett sig böra undersöka, i hvad mån byggnadsplanen kan eller bör modifieras för att underlätta tvistefrågans lösning inom den närmaste tiden. Särskildt har dervid kommit i betraktande, om ej större bredd borde beredas åt den förlängda Drottninggatan och i sammanhang dermed öfverbyggnaden öfver denna gata lemnas ur räkningen. För att

i dessa afseenden ändring måtte vinnas, ifrågasattes inom komitén, att den dittills antagna östra begränsningslinien för riksdagshusets hufvudfasad skulle något framflyttas (omkring 6 meter); och lade man inom komitén vikt särskildt derpå, att genom en dylik framflyttning och byggnadsplatsens deraf beroende utvidgning skulle kunna vinnas afsevärda fördelar med afseende på ljusförhållandena inom riksdagshuset, likasom å anordningen af trappor och korridorer m. fl. lokaler inom detta.

Sedan i afseende härå öfverläggningar inom komitén egt rum, vid hvilka komiténs adjungerade ledamot och arkitekt, öfverintendenten Zettervall uttalade betänkligheter mot östra fasadens framflyttning utöfver den senast förslagsvis antagna s. k. skönhetslinien, fann sig bemålde öfverintendent föränlåten att den 5 november inlemna sin till komitén ställda afsägelse af uppdraget att vara adjungerad ledamot af komitén.

Härom gjordes anmälan hos fullmäktige den 17 november, och sedan komitén derefter den 19 i samma månad erhållit fullmäktiges uppdrag att från sakkunnigt håll begära yttrande i den fråga, om hvilken sålunda olika meningar yppats inom komitén, aflät densamma den 23 november till kongl. akademien för de fria konsterna följande skrifvelse:

»Sedan 1888 års Riksdag åt fullmäktige i riksbanken och fullmäktige i riksgäldskontoret uppdragit att ombesörja uppförandet å vestra delen af Helgeandsholmen af tvenne skilda byggnader för Riksdagen och riksbanken samt Kongl. Maj:ts enligt bref den 22 juni 1888 härtill gifvit sitt bifall i de delar, som erfordrade Kongl. Maj:ts fastställelse, hafva fullmäktige gått i författning om uppgörande af ritningar till de af Riksdagen beslutade byggnaderna.

Man utgick härvid från det antagande, att man icke med något parti af riksdagshuset borde gå öster om en linie dragen från sydöstra hörnet af arffurstens palats och invid vestra slottsflygelns yttersta hörn på sätt bilagda situationsplan närmare utvisar. Härvid hafva dock med afseende å angelägenheten af att erhålla på en gång så stor bredd å den öfver holmen förlängda Drottninggatan, som öfverensstämmer med fordringarna å gata i ny stadsdel, och tillräckligt utrymme samt dager i riksdagshuset uppstått sådana svårigheter, att det befunnits önskligt att framflytta den nyss angifna begränsningslinien ej så långt som i öfverintendentsembetets skrifvelse af den 24 juli 1877 ifrågasattes eller med synvinkeln från Gustaf Adolfs staty, utan endast så mycket att riksdagshuset må kunna förläggas med sin hufvudfasad omkring 6 meter (20 fot) längre mot öster än senast föreslagits, enligt hvad den streckade linien å förenämnda situationsplan utvisar. Mot en sådan framflyttning

har dock anmärkts, att den skulle verka störande på förhållandet mellan slottet och riksdagshuset. Komitén har därför anmält ärendet hos fullmäktige, hvilka den 19 dennes meddelat komitén uppdrag att i frågan inhemta yttrande från sakkunnigt håll.

För fullgörande af detta uppdrag vågar komitén vända sig till kongl. akademien, under förhoppning, att kongl. akademien ville benäget tillmötesgå komiténs anhållan att i det ifrågavarande afseendet meddela de upplysningar, som vid frågans bedömande hos fullmäktige äro af nöden. Komitén tillåter sig därför vördsamt hemställa,

att kongl. akademien ville till komitén, så fort lämpligen ske kan, afgifva yttrande, huruvida, då vid utförandet af de beslutade byggnaderna å Helgeandsholmen svårigheter möta att, med bibehållande af den för riksdagshuset senast föreslagna, från hörnet af Malmtorgs- och Fredsgatorna dragna gränslinien i öster, vinna på en gång tillräcklig bredd för den förlängda Drottninggatan och erforderligt utrymme samt dager i riksdagshuset, en framflyttning af detta hus på sådant sätt kan ega rum, att husets sydöstra hörn kommer att nå fram till en begränsningslinje, som man tänker sig dragen från en punkt straxt vester om stora ingången till hotell Rydberg öfver Gustaf Adolfs torg och vidare till hörnet af vestra slottsflygeln, utan att berättigade estetiska kraf derigenom åsidosättas.

Samtliga hittills uppgjorda ritningar äfvensom en modell öfver riksdags- och riksbankshusen skola, efter anmälan hos komiténs sekreterare, hållas kongl. akademien tillhanda.»

Härå mottog komitén den 29 december kongl. akademiens svar, hvori, med uteslutande af ingressen, yttrades följande:

»Då kongl. akademien till följd af den framställda frågans formulering ty värr saknar anledning att här närmare inlåta sig på frågan om olämpligheten af att på ett så begränsadt område som Helgeandsholmen uppföra tvenne stora, monumentala, till karakteren så olikartade byggnader, vare sig att de äro förenade eller icke, får kongl. akademien, under reservation att dess utlåtande skulle kunna tolkas som ett gillande af hela byggnadsplanen, afgifva det yttrandet,

att genom den nya, nu ifrågasatta gränslinien berättigade estetiska kraf åsidosättas i ännu högre grad än med bibehållandet af den ursprungligen föreslagna gränslinien, emedan genom framflyttningen dels riksdagshuset skulle ytterligare inkräkta på kongl. slottets arkitektoniska helverkan, dels ock riksdagshuset sjelft, oaktadt sin storlek, komma att ytterligare nedtryckas af slottets öfverväldigande dimensioner.»

Vid berörda skrifvelse var fogadt utdrag af kongl. akademiens protokoll den 22 december 1892, hvaraf inhemtades, att meningarna varit delade och att kongl. akademiens svar bestämts af följande 15 ledamöter:

H. K. H. Prins Eugen, professor Curman, direktören, professor Malmström, professor Saloman, major Edelswärd, professor greve v. Rosen, professor friherre Cederström, professor Lindberg, genremålaren Kulle, landskapsmålaren Forssell, bildhuggaren Lundberg, genremålaren Jungstedt, porträttmålaren Björck, genremålaren Nyberg och landskapsmålaren Arborelius.

Vid skrifvelsen var äfven fogad en af nedannämnde 13 ledamöter afgifven reservation:

»Ehuru vi finna Riksdagens beslut rörande nya byggnader för riksdag och riksbank lägga hinder i vägen för en ur alla synpunkter tillfredsställande lösning af Helgeandsholmens bebyggande, anse vi dock, på grund af den till kongl. akademien framställda frågans formulering, att de »upplysningar» från kongl. akademien, som riksdagshuskomiterade funnit »vid frågans bedömande hos fullmäktige vara af nöden», böra inskränkas till följande:

Om riksdagshusbyggnadens östra fasad begränsas af en linie, som tänkes dragen från hörnet af Malmtorgs- och Fredsgatorna till yttre hörnet af vestra slottsflygeln, blir, enligt uppgift, hufvudsakligen på grund af den förlängda Drottninggatans till 18 meter ökade bredd, utrymmet otillräckligt för åstadkommande af ett ändamålsenligt riksdagshus, hvarför ett strängt vidhållande af denna linie skulle, för så vidt ej viktiga lokaler uteslutas eller till storleken reduceras, nödvändigtvis betinga en förhöjning med en våning utöfver nu företedda ritningsförslag — en anordning, som otvifvelaktigt är i estetiskt afseende förkastlig. Om deremot riksdagshuset framflyttas högst 6 meter, följer visserligen deraf, att vestra hörnet af kongl. slottets flygel undanskymmes från en mindre del af Gustaf Adolfs torg, men å andra sidan kan genom riksdagshusets ökade bredd tillfälle beredas, icke allenast till ett praktiskt ordnande af lokalerna, utan jemväl — hvad som ur estetisk synpunkt är af vikt — till en monumental behandling af den inre arkitekturen. Med hänsyn till ifrågavarande byggnads stora betydelse såsom ett uttryck af svensk konstbildning vilja vi betona angelägenheten deraf, att det inre icke må stå tillbaka för vinnande af en jämförelsevis mindre fördel med afseende å kongl. slottets arkitektoniska helverkan från någon del af Gustaf Adolfs torg.

Under de gifna förutsättningarna och på ofvan anförda skäl äfvensom

med antagande att byggnadens främre del icke förses med någon större öfverbyggnad, anse vi

att genom ett framflyttande mot öster af riksdagshuset högst 6 meter framom den för detsamma senast föreslagna, från hörnet af Malm-torgs- och Fredsgatorna utgående gränslinien berättigade estetiska kraf icke i väsentlig mån åsidosättas utöfver hvad som kan vara fallet, om riksdagshuset når fram till samma linie.

Stockholm den 27 december 1892. John Börjeson, Is. Gust. Clason, F. G. A. Dahl, F. v. Dardel, C. Grundström, P. D. Holm, H. T. Holmgren, E. Jacobson, J. Nordenfalk, Alfr. Nyström, G. Rydberg, N. Fredr. Sander, Carl Möller.»

Komitén anmälde ärendet hos fullmäktige den 12 innevarande januari, hvarvid komitén, med anslutning till den af reservanterna i kongl. akademien, bland hvilka de allra fleste arkitekter inom denna befunnit sig, uttryckta mening, såsom sin åsigt uttalade, att, sedan fullmäktige tillkallat en ny sakkunnig ledamot att i öfverintendenten Zettervalls ställe biträda komitén, dock utan att den adjungerade ledamoten skulle sjelf deltaga i ritningsarbetet, dels detta borde under ledning och öfverinseende af honom fortsättas af komiténs hittillsvarande arkitektbiträde Aron Johansson med iakttagande deraf, att riksdagshusets hufvudfasad framflyttades högst 6 meter mot öster och att dermed i samband stående ändringar i fråga om Drottninggatans bredd m. m. vidtoges, dels och ritningarna, när de hunnit utarbetas, borde underställas särskild granskning af bemålde professor Dahl i förening med de andra sakkunnige, som fullmäktige kunde finna godt tillkalla.

Sedan fullmäktige, på sätt protokollet den 12 innevarande januari utvisar, med bifall till komiténs förslag i öfverintendenten Zettervalls ställe utsett professor Dahl, pågår ritningsarbetet enligt den nya planen, och tjena härvid till underlag de redan utarbetade förslag, studier, skisser och mera detaljerade ritningar, som under fortgången af arbetet på komiténs föranstaltande funnits böra uppgöras, innan definitivt förslag angående sättet för lösningen af den viktiga byggnadsfrågan kunde framläggas.

För öfrigt har komiténs ingenjörbiträde kapten Alb. Amundson fortsatt sina undersökningar och arbeten beträffande grundläggningen och strandregleringen, hvarjemte komitén tagit kännedom om och förvärfvat rätt att tillgodogöra sig ett af kaptenen i väg- och vattenbyggnadskåren V. E. Lilienberg utfördt förslag till vattenförhållandenas ordnande.

I öfrigt hänvisas till den af kapten Amundson afgifna särskilda berättelse för 1892, så lydande:

»Undertecknad har härmed äran att till herrar komiterade afgifva rapport öfver de materialuppköp och arbeten, som under 1892 blifvit gjorda för de tillämnade riksdags- och riksbankshusen å Helgeandsholmen.

De under 1891 påbörjade leveranserna af för riksbyggnaderna erforderligt påvirke hafva under det nu gångna året blifvit i det närmaste enligt kontraktsaftalen fullgjorda, så att endast ett mindre parti numera återstår. Då emellertid pålningsarbetet vid Helgeandsholmen ej under detta år torde kunna påbörjas, har det ansetts rådligast att genom belastning med sten nedsänka de erhållna påflottarne, så att dessa helt och hållet ligga magasinerade under vattenytan. Detta arbete har under året fortgått i den mån som erforderlig sprängsten härför kunnat erhållas. Ännu återstå dock ett ej ringa antal virkesflottar, som under instundande vår och sommar äfvenledes komma att försänkas.

Det år 1891 påbörjade mudderverket har under gångna år blifvit fullt färdigbygdt och försedt med ett hos Munktells mekaniska verkstad i Eskilstuna härför bestådt maskineri jemte en tillhörande lokomobil, så konstruerad, att den kan användas vare sig till drifvande af nyssnämnda verk eller till vid byggnaderna erforderlig pånedslagning, vattenlänsning m. m.

De förut upprättade planerna och profilerna för Norrströms föreslagna reglering och strändernas kring Helgeandsholmen ordnande hafva delvis blifvit omarbetade, till följd af riksdags- och riksbankshusens ändrade lägen.

En liknande omarbetning af nyssnämnda ritningar pågår äfven i år på grund af kaptenen V. Lilienbergs till komitén inlemnade och af Stockholms stads ingenjörskontor i hufvudsakliga delar godkända förslag till reglering af stora och lilla Norrström. Materialuppköp, pålanskaffningar och arbetslöner för år 1892 belöpa sig enligt förut aflemnade verifierade räkenskaper till 38,582 kronor 86 öre.

Stockholm i januari 1893.

Alb. Amundson.»

På sätt komitén här ofvan antydt, är möjligheten att i rätt tid få påbörja sjelfva byggnadsarbetet, sedan plan för detsamma faststälts, beroende af strandregleringens ordnande likasom af undanröjdandet af möjliga invändningar mot statens eganderätt till Helgeandsholmen. Det lär således blifva fullmäktiges uppgift att söka samtidigt arbeta för fast-

ställandet af en ritning samt för de sväfvande frågornas ordnande, och hoppas komitén, att saken skall kunna bedrifvas så, att, när den afsedda byggnadsplatsen blifver tillgänglig genom hofstallets flyttning till sin nya lokal och platsens öfverlemnande till fullmäktige, grundläggningen af byggnaderna — åtminstone riksdagshuset — kan vidtaga.

Beträffande komiténs inkomster och utgifter år 1892 aflemnas samtidigt med denna berättelse redogörelse, af hvilken inhemtats, att komitén haft en behållning från år 1891 af	Kr. 15,893: 74
och under året erhållit förskott å	» 66,000: —
samt tillfälliga inkomster	» 428: 02,
hvadan komitén haft till sitt förfogande	Kr. 82,321: 76
Utgifterna hafva uppgått till	» 72,267: 90,
hvadan till år 1893 finnes behållning af	Kr. 10,053: 86.

Af denna behållning innestå:

i Sundsvalls enskilda bank på upp- och afskrifningsräkning	Kr. 9,627: 94
i riksbanken å folioräkning	» 425: 92
	<u>Kr. 10,053: 86.</u>

Vidkommande utgifterna får komitén, i likhet med hvad i föregående berättelser skett, här omförmåla några af de större posterna:

liquid för uppköpt pålvirke	Kr. 14,700: —
» » maskiner till ett mudderverk	» 13,000: —
» » tvättinrättningshvalfvet vid Norrbro	» 10,000: —
komiténs <i>adjungerade</i> *) ledamöter, ingenjörbiträde, sekreterare och redogörare samt vaktmästare	» 6,492: —
komiténs biträdande arkitekt samt tillfälliga ritbiträden	» 8,190: —
öfverintendenten Zettervall för ritningar	» 6,000: —
inköp af kapten Lilienbergs förslag till kajreglering vid Helgeandsholmen	» 1,000: —
liquider enligt dagsverkslistor	» 4,280: —
	<u>Transport Kr. 63,662: —</u>

*) De ledamöter af komitén, som äro fullmäktige i riksbanken och riksgäldskontoret, hafva icke åtnjutit någon ersättning för komitéarbetet.

	Transport	Kr. 63,662: —
jern- och smidesarbeten	»	3,500: —
förskott i och för rättegången vid Stockholms rådstufvurätt och diverse utgifter	»	5,105: 90
		<hr/>
		Kr. 72,267: 90.

Stockholm den 19 januari 1893.

På riksdagshuskomiténs vägnar:

R. TÖRNEBLADH.

C. R. Troilius.